

„Jézus ezzel a tétével és kijelentésével a szukkót ünnepének minden szimbolikus mozzanatát önmagára vonatkoztatta. És mi Jézuson tájékozódunk, különben bennragadunk az Ószövetség világában.”
Fonyódligeti visszhang ► 9. oldal

„Egyre gyakrabban hívó pszichológust keresnek. Ilyen értelemben gyorsabban lesz egy közös alapunk, de a lelki gubancokat kibogozni nem sokkal könnyebb, mint a nem hívó embereknél.”
Beszélgetés dr. Komlósi Piroksa pszichológussal ► 13. oldal

„Hálát adunk-e nap mint nap ép bőrünkért? Mit üzennek nekünk a gyilkos villámok?”
Isten nyíla? ► 15. oldal

Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében! ► 2. oldal
Szelőrsza sincs tövis nélkül ► 3. oldal
Koldusok és kéregetők ► 5. oldal
Petőfi hite ► 6. oldal
Esküvői kalandok – Daróczy Csabával ► 7. oldal
Interjú Solymár Gábor nyugalmazott lelkésszel ► 10. oldal

Találós kérdésünk: Vajon felvételünk az alábbi tudósításban vagy a vezércikkben említett evangélikus „üdülőnek” otthont adó balatoni település – azaz Révfülöp vagy Szárszó – part menti vízében készült fiataljainkról? (A megfejtést következő lapszámunk 15. oldalának alján közöljük.)

SEMPER REFORMANDA

„Nos, szeretnéd magát Krisztust szolgáltni és őt ápolni? Nosza, rajta! Ott van melletted a beteg felebarátod. Menj oda hozzá, és szolgálj őt, és megtalálsz benne Krisztust, nem személyesen, hanem az igéjében. Ha nem akarsz vagy nem szeretnéd felebarátodat szolgáltni, akkor hidd csak el, hogy ha Krisztus maga lenne ott, akkor ugyanezt tennéd, és otthagynád őt. Hiszen ez nem más nálad, mint csupán egy csalfa gondolat – amit a mihaszna önhittség teremt –, hogy szeretnéd szolgáltni Krisztust, ha ő itt lenne. Ez mind hazugság. Aki Krisztust testben szeretné szolgáltni, az szolgálja a felebarátját. Ezt figyelmeztetésül és vigasztalásul mondom a gyalázatos megfutamodással és a rémülettel szemben, amellyel az ördög ránk támad, hogy Isten parancsolata ellenére hanyagoljuk el a felebarátunkat, és a bal oldalon vétkezünk (Mt 25,31–46). Fordítva is igaz ez, néhányan vétkeznek a jobb oldalon is, túl vakmerőek, és kihívják maguk ellen a veszélyt, úgy, hogy az Isten kísértik, és mindent elodáznak, amivel a dögvész és a pestis ellen védekezhetnének. Ők semmibe veszik az orvosságokat, és nem kerülik el azokat a városokat, ahol pestis volt, és azokat a személyeket, akik ebből felgyógyultak, hanem iszogatnak és játszanak velük, ezzel akarják bizonyítani mérészségüket, és azt mondják: ez Isten büntetése; ha meg akarja őket őrizni, akkor ezt meg fogja tenni gyógyszerek és igyekezetük nélkül is. Ezt nem Istenbe vetett bizalomnak, hanem istenkísértésnek hívják. Isten alkotta a gyógyszert, és ő adta az értelmünket, hogy a testünket irányítsa és gondozza, hogy az egészséges legyen és éljen.”

► Luther Márton:
Elmenekülhetünk-e a halál elől?
(Kovács Áron fordítása)

Egyedülálló közösségben

► Lapzártánkor, július utolsó napján zárult a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Női Missziója által évente megszervezett alkalom, az egyedülálló szülők és gyermekeik konferenciája. Az első ilyenre 1997-ben még Albertirsán, az alberti gyülekezet vendégházában került sor, azóta viszont töretlenül a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatói Központ ad otthont a rendezvénynek.

Áldásosztás a konferencia záró istentiszteletén

Idén ismét sikerült elérni, hogy ne csupán rászoruló édesanyák éljenek a konferenciával egybekötött üdülés lehetőségével, mert – egy egyedülálló édesapa személyében – az „erősebbik nem” is képviseltette magát a július 24-én kezdődött alkalmon. Neki egyébként különösen is örültek a részt vevő édesanyák, hiszen – orvosként – szakmai tanáccsal is szolgált az egyik délelőtti program során.

A konferencia témáját egy *Túrmezei Erzsébet* által fordított vers címe (*Nem ejt hibát*) foglalta össze, jóllehet a napi bibliatanulmányok, előadások sorra azokat az élethelyzeteket elemezték, amelyekben az ember könnyen gondolhatja úgy, hogy Isten megfélemlített róla. A szenvedő sorozatnak kitett Jób és a kitarótan imádkozó Illés példája ugyanakkor a jelen nehézségeivel küz-

dók számára is bátorítást tudott közvetíteni...

A szakmai előadásokat két evangélikus szakember – dr. Erős József pszichiáter és *Túri Krisztina* lelkész – mellett a református Bethesda-kórház munkatársai – *Dányi Zoltán* pasztorálpszichológus, illetve *Szalma Anna* szociálpedagógus tartották.

Az esztendőről esztendőre hűséges szolgálatot végző lelképásztorok mellett az idei konferencián képviseltette magát egyházunk gyermek- és ifjúsági osztálya is, amely jelentős mértékben támogatta meg a kiscsinyek délelőtti foglalkozásait.

Hogy Isten „nem ejt hibát”, azt – némi humorral szólván – saját bőrükön is megtapasztalhatták a konferencia résztvevői, hiszen délutánként mindvégig napos, igazi strandidőnek örvendhettek.

► BPM

Mi van a kulacsban?

► PRÖHLE GERGELY

Ha kinézek balatonszárszói szobánk ablakán, ugyanazt látom, mint életem első hét nyarának szép emléké napjain. Az öregedő fűzfák mögött a tó változatos színei, háttérben az északi part lankáival.

Amikor hét évvel ezelőtt először jöttünk nyaralni a frissen felújított üdülőbe, a gyerekkori látvány mármár olyan hatással volt rám, mint *Proust Az eltűnt idő nyomában* című regényének főszereplőjére az a bizonyos teasütemény.

Sorra jöttek vissza a több mint negyven évvel ezelőtti emlékek, hangulatok, ízek, egy-egy karakteres arc, jellegzetes hanghordozás, szóhasználat. Első emlékeim az egyház tagabb közösségéről: szigorú tekintetű vagy vidám, zárkózott vagy beszédes üdülőkről, szenvedélyes pecásokról, kedélyes fröccsözőkről, foci-kedvelőkről és az úszás szerelmeseiről, akiket olykor a tréfás kedvű budavári kántor válogatás nélkül megtréfált. Hiszen fürdőruhában mindnyájan egyformák vagyunk, függetlenül attól, hogy ki a teológiai tanár, a püspök, a felügyelő vagy az irodai alkalmazott, avagy az egyszerű gyülekezeti tag. A harmónium hangja a jellegzetes szagú ebédlőben tartott istentiszteleteken vagy az „Ó, terjeszd ki...” esti közös éneklése mélyen bevésődött az emlékezetembe, persze sok más gyülekezeti, családi élmény mellett.

Amikor a Szélrőzsa találkozó megnyitójára igyekeztem, legalább egy délután erejéig kiragadva a hivatali foglalatosságokból, a köröshegyi völgyhídon kinézve az autó ablakán – mint mindig – most is a szárszói hangulat ragadott magával, miközben a találkozó címe, a *Meríts!* imperatívusza járt az eszemben.

Amikor megérkezvén én is megkaptam a Szélrőzsa-kulacsot, és megláttam a nyitó istentisztelet kellekeit, sejtettem, hogy igen tág tere nyílik az élető vízzel kapcsolatos képzetársításoknak – igehelyeken innen és túl. A sok gyerek és fiatal társaságában pedig – amellet, hogy végtelesen szerencsétlenül éreztem magam a lazára „hangszerelt” hivatali öltönyömben – nem gondolhattam máshoz, mint a saját harminc-negyven évvel ezelőtti kérdéseimre, élményeimre: mit merítettem én akkoriban, s e merítésből mi maradt meg mára.

Nagy irodalma van a felnőtté válás folyamatának, s e művek végső kérdése mindig az, hogy vajon hova tűnik, s egyáltalán miért tűnik el a jelző szerkezetként oly gyakran használt gyermeki ártatlanság, gyermeki őszinteség. *Kölcsey Parainesisében* jelzi annak veszélyét, hogy a felnövő ifjú egyre gyakrabban szemléli, „amint a legszentebb nevek... álorka gyanánt használnak gonosz célokat eltakarni”. A színes tintákról álmódó *Kosztolányi* a gyermekkor-

ban megrajzolt világ ideáját sírja vissza. S ha már Szárszó, ne feledkezzünk meg az őszinte emberként még ordító, toporzékoló *József Attiláról* sem.

Hová lesz az őszinteség, mi lesz, ha már nem ordíthatunk, ha óvatosságból, kíméletből vagy önérdekből, taktikai vagy akár diplomáciai célok érdekében – immáron felnőttként – hallgatunk, mert hallgatni arany; vagy ugyan vizet prédikálunk, de mégis inkább bort iszunk? És vajon mi kell ahhoz, hogy eljussunk arra a saját esendőségünkkel kapcsolatos tisztánlátásra, amelyről Pál apostol beszél a *Római levélben*: „Hiszen amit tesztek, azt nem is értem, mert nem azt cselekszem, amit akarok, hanem azt, amit gyűlölök.” (Róm 7,15)

Vajon mikor és hogyan mondjuk el gyerekeinknek, hogy még a szent ember sem mindig szent? Hogy a gyermeki ártatlanság, az ordító őszinteség elvesztése együtt jár a bűnbeszűrés „érdekességével”, amelyet a jóra való törekvés foglal keretbe. Pál meglepő szillogizmusával: „*Ha pedig azt cselekszem, amit nem akarok, akkor elismerem a törvényről, hogy jó.*” (Róm 7,16) A Szélrőzsa korosztálya talán már átérzi az apostoli realizmus súlyát, s tán azt sem gondolja, hogy minden vízről szóló prédikáció egyet jelent a prédikátor absztinenciájával, akár gyülekezeti, akár annál tágabb körben.

Mint ahogy magam is az évek múltával jöttem rá, hogy az egykori szárszói idill mögött mennyi tettetés, indulat, intrika és besűgés húzódott, hogy a saját gyerek- és ifjúkori emlékeimben élő, vidám, lélekkel teli evangélikus egyház nemcsak a számos kiváló, közösségteremtő lelkész munkájának és a Szentlélek erejének volt köszönhető, hanem sok esetben kellett hozzá sajnos a rezsimmel való megalkuvás és a lelki korrupció is.

Ülök a szárszói parton, és olvasom *Korányi András* kiváló könyvét *Káldy Zoltánról*. A kötet címe – *Hanem szeretni is* – jelzi, milyen ellentmondásos lehet egy egyház, egy ember élete. Ebben az összetettségekben megkülönböztetni és mérlegre tenni a jót és a rosszat s így véleményt alkotni nagyon nehéz feladat.

Itélkezni nem a mi dolgunk. Ám ha a Szélrőzsa-kulacsba a legfogékonyabb korukban lévő ifjú evangélikusok mostanság elég vizet merítenek, ha lelkészeik, idősebb hitsorsosaik őszintén beszélnek velük Pál apostol és egyben a saját dilemmáikról, akkor jó eséllyel meg fogják tudni különböztetni a vizet és a bor ízét saját magukban és a külvilágban is. A kettőt összekeverni pedig átvitt értelemben soha, de – *in concreto* – egy meleg nyári napon a Balaton partján annál inkább érdemes!

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Hálásak vagyunk neked, hogy szóltál hozzánk ma is igéden keresztül, és köszönjük neked, hogy Jézusért mi is megszólíthatunk téged imádságban.

Köszönjük, hogy igédben leleplezed a mi bűneinket, és Jézus kereszthaláláért megbocsátod a mi vétkeinket, ha megvalljuk őket neked. Bocsásd meg, Istenünk, hogy olyan sokszor csak meghallgatjuk a szavadat, még ha csodálattal is, de később úgy élünk, mintha nem is lennénk. Kérünk, adj nekünk igaz megtérést és képmutatás nélküli, engedelmes, új életet, hogy el tudjuk hagyni a gonoszságot, és ne a bűnben, hanem benned tudjunk gyönyörködni.

Könyörgünk egyházadért. Add, hogy minden lelkész, tisztségviselő és gyülekezeti tag meglássa téled jövő feladatát. Add, hogy észrevegyük mindazokat magunk körül, akiket ránk bízál. Hadd tudjunk szeretettel fordulni mindenki felé, és add nekünk Szentlelkedet, hogy bátran tegyünk biznyságot Jézusról. Kérünk, adj ébredést országunkban, és ebben használj minket úgy, ahogy jónak látod.

Könyörgünk hazánkért. Kérünk, ismertesd meg magad minden vezetőnkkel, és adj bölcsességet nekik, hogy jó döntéseket tudjanak hozni ebben a nehéz időszakban.

Kérünk a kisgyermekéért. Add, hogy megkapják mindazt, ami az egészséges testi-lelki növekedéshez szükséges.

Kérünk a fiatalokért. Add, hogy ne csak a televízió és interneten keresztül éljük át a sport és a közösség örömeit, hanem a személyes találkozásokban is. Kérünk a gyermek- és ifjúsági táborokon részt vevőkért és azokért is, akik még nem is hallottak rólad igazán. Add, Urunk, hogy minél hamarabb megismerhessenek téged, hiszen látod, hogy egyre több és gonoszabb veszély fenyegeti őket, melyekbe nélkülöd belerohannak.

Kérünk a felnőttekért. Add, hogy minél többen jó példák lehessünk a Krisztus-követésben. Kérünk, te tartsd össze a házasságokat, családokat, adj bölcsességet a szülőknek. De kérünk, te töltsd be a szétszakadt családokban élők életét is. Könyörgünk azokért, akik a sok munka után egy kis szabadsághoz jutnak. Add meg nekik, hogy valóban ki tudják magukat pihenni akár otthon, akár nyaraláson. De kérünk, te gondoskodj azokról is, akik pihenni kényszerülnek, pedig szívesen dolgoznának.

Kérünk az idősekért, betegekért, szenvedőkért. Te adj nekik erőt a hőségben, gyógyulást a betegségéből és türelmes segítőköt melléjük. De ha mégis el kell menniük ebből a világból, add, hogy veled tudjanak átmenni az örökkévalóságba. Könyörgünk a gyászolókéért. Add, Urunk, hogy megtapasztalhassák ebben a helyzetben is a te jelenlétedet.

Kérünk, áldj meg mindnyájunkat, hogy bölcsen tudjunk élni mindazzal, amit kapunk téled.

Köszönjük, Istenünk, hogy meghallgatsz minket Jézus Krisztusért. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 9. VASÁRNAP – 2TIM 2,19–21

A VASÁRNAP IGÉJE

Az egyház történetében, de talán a saját magunk életében is megtapasztalhattuk, hogy ugyanúgy rombolta, rombolja az egyházat, amikor emberi eszközökkel akarjuk „megtisztítani”, mint az, amitől meg akarjuk tisztítani.

Többnyire a legnemesebb szándékok vezetnek a nyilvánvaló bűnökkel, tévhitészekkel szemben azokat, akik úgy gondolják, hogy ezeket ki kell irtani az egyház közösségéből. Az eredmény mégis az egyház testén ejtett, nagyon nehezen begyógyuló seb, szakadás lett. A máglyák mögött is a tisztaság vágya állt. Az egyház közösségében megtapasztalt bűnök, fogyatékosok, tévhitészek látán olyan természetesnek tűnt az ezekre adott válasz: kiirtani, kiközösíteni, véget vetni neki... A középkorban még intézményesült is a „vadászat”, és az intézmény hatékonysága azzal volt mérhető, ha minél több tévhitészt, bűnöst fogott a célkeresztbe, és küldött a máglyára.

Talán remélhetjük, hogy az egyház életében vége ennek a korszaknak. Vagy ha nagyon őszinték vagyunk, ma mintha megint felerősödnének azok a hangok (lehet, hogy épp a miénk), amelyek sokkal nagyobb szigor, sokkal egyértelműbb állásfoglalás és lépések után kiáltanak az egyház életében tapasztalt, sokak által nyilvánvaló bűnök, tévhitészek vélt jelensége kiirtása, megszüntetése érdekében.

Mai igénk ebben a folyamatban nagyon kijózanítóvá, sőt felszabadí-

Nem tiszták – krisztusiak!

tóvá válhat, és segíthet abban, hogy a tisztogatási, leszámolási harcukba belefáradt, megkeseredett katonák helyett azok maradhassunk, akiké elhívattunk: Krisztus élő közössége.

Krisztus élő közösségének határait, létét sohasem emberi szándékok jelölik ki és teremtik meg. Emberi szándékokkal – legyenek azok akár nagyon is nemesek – csak szűkíteni vagy tágítani, azaz mindenképpen csak mássá tenni tudjuk Krisztus egyházát. Mássá, mint amivé elhívta az, aki a közösség, az egyház.

A máglya tüzeiben nemcsak az elítélt égett el, hanem kiégett ott az egyházból maga Krisztus is. A máglya körül már nem az egyház, Krisztus tanítványai álltak. Indulataikkal, gyilkosságukkal magukat is kizárták abból a közösségből, amelyet elvileg védeni akartak.

Az egyház, a Krisztus által életre hívott közösség mindenestül Krisztusé. Tisztaságát, lényegét nem az határozza meg, hogy a közösség egyes tagjai mit gondolnak egymásról, hanem kizárólag az, hogy milyen a kapcsolatuk Krisztussal. Ha az egyházhhoz fűződő kapcsolatukat a mellettük lévőhöz való kapcsolatuk határozza meg, akkor megszűnt a középponttal való kapcsolatuk, és ezáltal saját magukat zárják ki a tényleges, a valódi Krisztus-közösségből.

Mert a pecsét egyrészt az, hogy „ismeri az Úr az övét”. Ő ismeri. Elsősorban neki van kapcsolata mindenkiel a közösségben. Ő hívott el mindenkit, ő akar megtartani mindenkit, ő akarja a közösséget mindenkiel. Ha hisszük, hogy Krisztus képes kimondani mindenkinek az elhívó, teremtő szót: „Kövess engem!”, akkor nem kételkedhetünk abban, hogy ezt annak is kimondta, akit nagyon

nehezen viselünk el a közösségben. Az élethelyzetek, az élettörténetek, a meghallás, az engedelmesség formái pedig nagyon változatosak lehetnek. A bűnös asszonynak nem a vámszedő asztalt kellett otthagynia, Zákheusnak nem a haláshálót.

Az egyháznak soha nem az a baja, hogy nem elég tiszta, hanem az, hogy nem krisztusi. Így az egyházhhoz tartozóknak elsősorban nem azon kell fáradozniuk, hogy életvitelükben, gondolkodásukban tiszták legyenek, hanem azon, hogy krisztusiak. A csak tiszta, de nem krisztusi olyan, „mint a zengő érc vagy pengő cimbalom” – „semmi”. És ugyanígy annak, aki az életével vagy – ha tetszik – bűneivel küszködik, nem arra van szüksége, hogy megmondjuk, mi a rossz benne, hanem Krisztusra – csak és kizárólag Krisztusra.

Ez a pecsét másik oldala. Ugyan nagyon jó szándékúnak tűnik annak a sémának a megkövetelése, hogy „hagyd el bűneidet”, „térj meg”, és aztán méltóvá leszel arra, hogy Krisztus közösségébe kerülj, mégis nagyon-nagyon hamis és lehetetlen. „Tisztán” nem lehet Krisztus közelében lenni, Krisztus közösségét csak az elhívó szó teremti meg, amely minden élethelyzetben, minden élettörténetben, akármilyen bűnök fogásában megszólal és teremt.

Így nekünk, akik azt gondoljuk, hogy azon kell fáradoznunk, hogy mások számára is felerősítsük a szót, az Igét, nem lehet más dolgunk, mint Krisztust hirdetni. Egyedül Krisztust.

Folyamatosan azon sopánkodunk, hogy – legalábbis itt, Európában – egyre jobban veszítik el az egyházak a „híveket”, hogy nem tudjuk megszólítani környezetünket, hogy nem tudjuk „vonzóvá” tenni az egyházhöz-

gyülekezethez tartozás életformáját. Erőtlennek, hatástalannak érezzük azt az elhívó szót, amelyről azt gondoljuk, hogy mi (is) közvetítjük. Szépen ki is alakítottuk az arany-, az ezüst-, a cserép- és faedények sematikus hierarchiáját, „ismerjük” is már egymást annyira, hogy szavai, tettei alapján azonnal tudjuk a másiktól, hogy ő aztán igazán arany, ő meg az értéktelen fa. Magunkkal foglalkozunk, frusztráltak, enerváltak vagyunk, és sokszor már nem is marad más „harcterünk”, mint a saját közösségünk.

De nem lehet, hogy alapvetően az a bajunk, hogy túl sokat foglalkozunk saját magunkkal, a közösségünk bajjaival – és egyre kevesebbet Krisztussal? Nem lehet, hogy Krisztus olyan elvű, dogmává merevedett közötünk, amellyel mérni lehet a közötünk és körülöttünk lévőket? Nem lehet, hogy már csak sémákban vagyunk képesek gondolkodni, és régen kiveszett belőlünk Krisztus „élet-szerűsége” – ahogy bármilyen úton, bárki mellett egyszer csak váratlanul megáll, és megszólít: „Kövess engem!”? Nem lehet, hogy „csak” az a bajunk, hogy már nem hiszünk annak erejében, aki az egyház, aki elhív – minket is és mindeneket?

Felszabadító a mai igénk: nem nekünk kell aggódnunk azért, hogy mi lesz az egyházzal, mi lesz Krisztus elhívottaival. Krisztus a keresztségben „aggódott” ezért. A keresztség erejét mi vagy csak tompítani tudjuk emberi elvárásainkkal, vagy ajándékból élve megszabadulhatunk mindattól, ami bennünket is elválaszt Istentől és a másik embertől. Nekünk „csak” Krisztus kell, nekünk „csak” Krisztusunk lehet.

■ KENDEH K. PÉTER

Isten nevének segítségül hívása: Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében!

A sportolók tudják igazán, hogy a verseny egyik legfontosabb pillanata a start, az elindulás. Ha a start rosszul sikerül, akkor szinte biztos lehet a versenyző abban, hogy nem jut fel a dobogó legfelső fokára. Régebben többször előfordult, hogy a vasércet szállító hajók iránytűje a nagy tömegű érc hatására egy kicsit elhajlott a helyes iránytól, de ez a kis elhajlás hosszú távon azt eredményezte, hogy a hajó nem érkezett meg abba a kikötőbe, ahova indult.

Ha téves az indulás iránya, tévelygés lesz az út folytatása. Ha a kórusvezető rosszul adja meg a kezdőhangot, biztosan hamisan szól a kórus, és néhány ütem után lehetetlenné válik az éneklés. Minden más folyamatban, eseményben is a folytatást döntően meghatározó szerepe van az indulásnak. Miért lenne ez másképpen az istentisztelet folyamatában, a liturgiában?

Különböző keresztyén felekezetekben sokféle istentisztelet-kezdő mondat található. Vannak közöttük hosszú és cirkalmas, de rövid és egyszerű mondatok is. Számomra az evangélikus istentisztelet nyitómondata jelenti a legtöbbet: „Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében!” Főlöles ezt az

egyszerű, mégis a lényegre kifejező mondatot bármivel kiegészítünk. Ennek a rövid mondatnak súlya van, ez adja meg az istentisztelet helyes irányát és alaphangját.

Helyes irányt és alaphangot ad nekem, a lelkésznek is.

Biztonságot ad, hogy nem a magam jó szándékú ügyködésének átlélője és „közönsége” a gyülekezet, hanem a Szentháromság Isten az, aki a liturgiában, a hallgatott, az énekelt igében és a szentségekben vizsgálja, erősíti földön küzdő egyházának népét. Nem a lelkész mutatványa, magánszáma az istentisztelet, hanem Isten nevében, tehát szent lényének lényegében: szeretetében, bűnbocsátó irgalmában és talpra állító kegyelmében fűrődhet meg a gyülekezet.

Megerősít (konfirmál) akkor, amikor gondok, kétségek, terhek lúgoznak ki belőlem a lelkesedés erejét, hiszen biztos lehetek abban, hogy nem lesz a magam erőtlenségének áldozata az istentisztelet. Isten ereje gyakran éppen az emberi erőtlenség hátterén tűnik elő leginkább. A gyülekezetet együtt magam is átélhetem Isten Krisztusban adott páratlan ajándékának csodáját.

Máskor viszont *alázatra int*. Nagy szükségem van erre, amikor a készülés során lelkesen úgy vélem, hogy jól „sikerül” majd az istentisztelet. Ha esetleg így lesz, akkor is egyedül Istené a dicsőség, hiszen nem az én nevében, hanem a Szentháromság Isten nevében ünnepel együtt a gyülekezet.

Fegyelmez, mert a világ legfontosabb eseményén – amikor Isten találkozik velünk – nem lehet helyük rutinból eldarált liturgikus szövegeknek, imádságoknak, hitvallásnak, szerzési igéknek. Végképp nem lehet helyük meggondolatlan és a Krisztusról szóló beszédtől távol csatangoló szavaknak a szószéken. Minden percnél tudatosnak és koncentrálnak kell lennie, és minden szónak megfontoltan és tudatosan kell elhangzania. Mérföldetlen felelősség ez, amelyet csak az Atya, Fiú, Szentlélek nevében lehet és szabad fölállalni!

Bátorít, hogy az istentiszteleten elhangzó vagy a keresztségben körbeölelő, az úrvacsorában magunkhoz vett ige nem tér vissza dolgavégezetlenül. Nem egy idejélmű szertartást élünk át, nem régi történeteket porolunk le és ismételtetünk újra és újra, hanem Krisztus – aki tegnap, ma

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

és mindörökké ugyanaz – igéjének és igéjében *önmagának*, legfrissebb kiadásával) szólít meg aktuális élethelyzetünkben.

De legalább ilyen fontos a gyülekezet válasza is: *Ámen!* Kifejezi azt, hogy a gyülekezet is tudja – és az „ámen” szó eredeti értelme szerint bizonyos is abban –, hogy nemcsak valóságos rendezvény résztvevője, hanem a Szentháromság Istennel való találkozás és közösség ünnepén vesz részt, amely csak így kezdődhet: *Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében!*

Ez az egyetlen igazi alaphangja és egyetlen helyes iránya az istentiszteletnek. És ha jó az alaphang, akkor a gyülekezet ráhangolódik az egész egyház istentiszteletére; ha jó az indulás iránya, akkor ezen az úton bizonyosan együtt haladunk a Föltámadással.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ,
a Nemeskoltai Evangélikus
Egyházközség lelkésze

FIGYELJ!
FIZESSEN
ELŐ
LAPUNKRA!

Az *Evangelikus Élet* 2005–2011. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

„A tűz után halk és szelíd hang hallatszott”

Lelkészavatás a Deák téren

Teológiai tanulmányainak elvégzése után *Darvas Anikó* július 28-án a Deák téri gyülekezetben ordinálta *Gáncs Péter* elnök-püspök.

Prédikációjának alapigéje az avatandó lelkész által a meghívóra választott ószövetségi íge (1Kir 19,11–12) volt, amely lelkészi ars poeticaként, teológiai hitvallásként hirdeti az új rákoskeresztúri iskolalelkész hitének alapját, azt az istenképet, amelyet Anikó az újonnan induló Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola tanári kara, diákjai és azok szülei előtt képviselni fog. Azt, hogy az Úr ereje nem pusztító hatalomban és erőszakban, hanem a halk és szelíd szóban van.

A püspök igehirdetésében rámutatott, hogy az őszel induló evangélikus iskolában szüksége lesz erre a hitvallásra a most avatott lelkésznek, és meg is van a képessége és a tapasztalata, hogy új, kreatív módon szólítsa meg a rábizottakat. Ezt a talentu-

A SZERZŐ FELVÉTELE

mát a Tamás-misék egyik főszervezőjeként évek óta kamatoztatja.

Gáncs Péter hangsúlyozta annak jelentőségét is, hogy a lelkész tíz

évvel ezelőtt épp a Deák téri oltár előtt megkeresztelkedve merített először az élet vízből, és most első önálló lelkészi szolgálataként innen oszthatott úrvacsorát az ünneplő gyülekezetnek.

Az ünnepi szertartást követően a köszöntések hangzottak el. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora, *Szabó Lajos* mellett a küldő Deák téri gyülekezet nevében *Smidéliusz Gábor*, a Déli Egyházkerület nevében *Gáncs Péter* és *Radosné Lengyel Anna* egyházkerületi felügyelő, a nyíregyháza-kertvárosi gyülekezet – ahol Anikó hatodévtét töltötte – nevében *Laborczy Géza* lelkész mondta el jókívánságait. Az utóbbival egy autóbusznyi gyülekezeti tag is érkezett. A fogadó rákoskeresztúri gyülekezet sem feledkezett meg az ünnepeltről: *Nagyné Szeker Éva* lelkész az ünnepséget követő agapé keretében mondta el bátorító szavait.

■ KISS TAMÁS

DARVAS ANIKÓ 1979-ben született Budapesten. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Radnóti Miklós Gyakorlóiskolájában érettségizett 1997-ben, majd az ELTE Bölcsészettudományi Karán magyar szakon szerzett tanári diplomát 2003-ban.

Egyetemi tanulmányai során belekóstolt az ELTE Természettudományi Karának fizikatanári képzésébe, valamint abszolutóriumot szerzett a bölcsészkaron magyar mint idegen nyelv, illetve finnugor szakon, és nyelvtudományi doktori képzésben is részt vett.

2012-ben végzett az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakán; egy tanévben a Helsinki Egyetem Teológia Karának hallgatója volt.

2003–2004-ben a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézet nyelvtörténeti osztályának tu-

dományos segédmunkatársa, 2004–2008 között az *Élet és Tudomány* hetilap olvasószerkesztője, majd 2009–2010-ben irodai alkalmazott az EHE tanulmányi osztályán.

Oktatási tapasztalatokat az ELTE nyelvészeti szak és prozemináriumain, valamint a magyar mint idegen nyelv oktatójaként az Evangélikus Hittudományi Egyetemen szerzett.

Angolul és finnül középfokon beszél, de a tanult nyelvek között felsorolhatja a németet, az orosz, a franciát, az észtet, a szurguti hantit, az északi hantit, a hébert, az ógörögöt, a latint és a japánt is.

Tagja a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak, a Kalevala Baráti Körnek, és vezetőségi tagja a Magyar–Észt Társaságnak.

Szarvas megalapítására emlékeztek

Éppen kétszázkilencven esztendeje annak, hogy 1722. július 23-án a Szarvasra érkező szlovákok aláírták a letelepedési szerződést. A jeles dátumról idén is megemlékeztek a Körrös-parti városban.

A helyi képviselő-testület 2002-ben nyilvánította Szarvas város napjává július 23-át. Ugyanabban az évben az evangélikus Ótemplom tövében felavatták a *letelepedési emlékkövet*, melyhez az alapanyagot Szlovákiából hozták. Azóta minden évben ezen a helyen tartják a városnapi megemlékezést.

Az évfordulós ünnepségen megjelentek – köztük *Štefan Daňót*, a Szlovák Köztársaság békéscsabai főkonzulját és *Fuzik Jánost*, az Országos Szlovák Önkormányzat elnökét – *Mótyán Tibor*, a Szarvasi Szlovák Önkormányzat elnöke köszöntötte.

„Az egész megye, sőt az egész ország büszke lehet arra, hogy ebben a városban tizenöt generáción túl is örzik a szlovák nyelvet és kultúrát. Nemzeti-ségi nyelvű oktatási intézmény is működik itt, melyet az Országos Szlovák Önkormányzat tart fenn” – hangsúlyozta beszédében Fuzik János. Hozzátette, a *báró Harruckern János György* hívására Zólyom vármegyéből ideérkezett telepesek voltak azok, akik a török pusztítás nyomán elnéptelenedett területen új várost építettek. Mint mondta, bízik abban, hogy a jövő generációi is megőrzik a szlovák ősök kultúráját és munkaszeretét.

Babák Mihály, Szarvas polgármestere azt hangsúlyozta, hogy a város történelmének 1722 óta íródó lapjaira sok minden felkerült a kétszázki-

lencven év alatt. „Ma is dolgoz, jólétre vágyó s a gyarapodásért tenni is képes emberek élnek itt. Szarvas befogadó város, melynek lakói ma is a magyarság összetartozását hirdetik, mert

nem felejtették el, hogy itt van a Kárpát-medence mértani közepe” – mondta a polgármester.

Az ünnepi beszédek után a résztvevők koszorúkat helyeztek el a *letelepedési emlékkönel*, majd az Ótemplomban (*képünkön*) vonultak. *Lázár Zsolt*, a Nyugat-békési Evangélikus Egyházmege esperese igehirdetésében emlékeztetett arra, hogy ma is olyan erős hittel kellene élnünk, amilyen annak a harmincnégy szlovák családnak volt, amelyek eljöttek a bizonytalanba, hogy új életet teremtsenek. *Horváth Z. Olivérnek*, a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség lelkészének köszönhetően szlovák nyelvű imádság is elhangzott a templomban.

■ BABÁK Z.

Forrás: beol.hu / L. J., newsjag.hu

Hagyomány, hogy a városnapi ünnepség keretében az Ótemplomban adják át a város képviselő-testülete által odaítélt közművelődési és pedagógiai díjakat. Ebben az évben a pedagógiai díjat öten vehették át, köztük *Tóth Ferencné*, a Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda pedagógusa. A kitüntetett pedagógusok valamennyien most vonulnak nyugdíjba.

– Nagyon pozitívan vonta meg a Szélrózsa 9. országos evangélikus ifjúsági találkozó mérlegét az előző szám vezércikkében. Tényleg csak a szépre emlékeznek?

– Úgy vélem, ez alapvetően élet-szemlélet, hozzáállás kérdése. Vannak, akik megbotránkozni mennek a Szélrózsa-ra, és mindig találnak is valamit, amin szörnyülködhetnek... Én, mint meg is írtam, elsősorban töltekezni, meríteni megyek, és találkozni sok-sok baráttal, szolgatárssal. Természetesen nem vagyok annyira elfogult, hogy ne venném észre a hiányosságokat, ne látnám, hogy van, amit jobban, másként lehetne és kellene csinálni a jövőben. Hiszen – kicsit ironikusan fogalmazva – Szélrózsa sincsen tövis nélkül.

– Említene néhányat a tövisekből?

– Alig hihető, hogy még mindig nem tudjuk megoldani a tömegesen érkező résztvevők gyors regisztrációját. Pedig nem mindegy, hogy milyen az első élmény a találkozón: örömteli megérkezés és fogadtatás vagy hosszú sorban állás a tikkasztó napon. Nem vagyok szakember, de úgy vélem, már a Szélrózsa-ra vivő különvonaton, útközben megtörténhetne a regisztráció és a karszalagok kiosztása. Így senki se késs le a nyitó istentiszteletet, és nem kellene későbbre tenni a programokat. Remélem, 2014-ben már ezzel a feladattal is meg fogunk birkózni.

– *Aprópó, 2014: van már valami el-*

képzelés arról, hol rendezik a tizedik Szélrózsát?

– Természetesen már elkezdődött az ötletelés. Az egyik javaslat, hogy térjünk vissza a Szélrózsa szülőföldjére, Váralja környékére. Kérdés viszont, hogy a jócskán felcseperedett, 2014-ben már tizennyolc (!) éves Szélrózsa számára hogyan teremthető meg a szükséges infrastruktúra azon a környéken.

Egy másik ötlet, hogy ünnepeljük a jubileumot a fővárosban, esetleg Csillebércen. Persze ehhez az is szükséges, hogy a budapesti gyülekezetek, lelkészek is az ügy mögé álljanak. Még semmi sem dől el. Bátran lehet lobbizni a rendezés jogáért, amely nemcsak nagy feladat, felelősség, de komoly esély és lehetőség is a házigazdák számára.

– *Milyen esélyre gondolt?*

– A házigazdák egyrészt lehetőséget kapnak arra, hogy megmutassák magukat és értékeiket. Ezzel remekül éltek Fonyódligeten a Somogy-Zalai Egyházmege gyülekezetei. Nem lehetett nem megállni a sátruk előtt, ahol mindig történt valami, ahol mindig részesedhettünk vendégszeretükben. Másrészt a házigazda esélyt kap arra, hogy felfedezze, mozgósítsa rejtett tartalékait, eddig talán még

szunnyadó önkénteseit, akikre a találkozó után is számítani lehet majd a gyülekezetek építésében.

– *Térjünk vissza a tövisekhez...*

– Nemcsak a regisztrációnál, de az étkezéseknél is „kötelező hagyománynak” tűnik a hosszadalmas sorban állás. Tudom, hogy több ezer ember gyors jóllakatása még Jézus számára is komoly kihívás volt, de ő megoldotta. Talán még a tömegétkezésben is tanulhatunk a názáreti mestertől, hiszen ő nem sorba állította az embereket, hanem csoportokban leültette, és tanítványaira bízta a harapnivaló szétosztását...

Míndez manapság akár az úgynevezett „Luther-market” meghonosításával a Szélrózsán valósulhatna meg: lehetővé válna, hogy a mai tanítványok adjanak enni a tömegeknek. Az evangélikus gazdálkodók, gyülekezetek és régiók termékeit közvetlenül felkínálhatnák a Szélrózsa éhező és számjázó sokaságának. Ez a püspöki gasztroevangelizációhoz kapcsolódó borkóstolások alkalmával már igen hatékonyan működött... Képzljük el, mekkora siker lett volna például, ha *Zsíros András* medgyesegyházi kolégám egy teherautó görögdinnyével érkezett volna...

Szélrózsa sincs tövis nélkül

Aki válaszol: Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke

ÉGTÁJOLÓ

Tisztában vagyok azzal, hogy az ilyen tetszetős ötletek megvalósításának számos hatósági feltétele van, de most még időben vagyunk, hogy 2014-ig leküzdjük ezeket az akadályokat.

– *A Szélrózsa többgenerációs találkozóvá nőtte ki magát. Mennyiben sikerült minden korosztály számára megfelelő szellemi-lelki táplálékot nyújtani a Balaton-parton?*

– Reményeim szerint az igei alkalmakból minden nemzedék tudott meríteni. Gyenge láncszem volt viszont a közös éneklés, amely szabad téren nem könnyű feladat, hiszen nemigen halljuk egymást. Talán nem csak az idősebb korosztály hiányérzetét fogalmazom meg: szívesen énekeltem volna egy kicsit több korál. Mái sem értem, hogy a záró istentiszteleten, a „szent sátorban” például miért nem zenghettük együtt a jól ismert korál a mezőberényi fúvósok vezetésével! Biztosan sok-sok tévénéző is boldogan énekelte volna velünk együtt.

Egy másik kérdés, hogy vajon a középiskolás korosztály mennyiben talál speciálisan neki szóló programokat. Négy éve Kőszegen külön középiskolás-sátrat működtetett számukra *Mesterházy Balázs*. Ő most már

Szélrózsa-atyává „öregedett”; fontos lenne, hogy egyre szaporodó gimnáziumaink iskolalelkészei tudatosan felvállalják ezt a szolgálatot, hiszen a Szélrózsa ennek a korosztálynak a megszólítására is óriási esély. Természetesen ennek előfeltétele, hogy iskolalelkészeink részt vegyenek a Szélrózsán, ami az ő speciális hivatásukban nem szabadon választható gyakorlat...

– *Akad még más töviske is?*

– Nem keresek többet... Tövis-eivel együtt is nagyon hálás vagyok Istennek ezért az illatos virágért!

■ EÉ

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

Német–magyar főtítkári találkozó Budapesten

A Német Egyházak Tanácsának főtitékára tett látogatást július 16–17-én a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa főtitékáránál. A budapesti találkozás célja a két testület közötti kapcsolatok erősítése volt.

A megbeszélésen a két főtitékár – dr. Elisabeth Dieckmann és dr. Fischl Vilmos – tanácsaik éves programjait ismertették meg egymással. Akadnak közöttük olyan programok, rendezvények, amelyeket mindkét tanács megszervez. Ilyen például a teremtés

napja, illetve a teremtés hete és az ökumenikus imahét. A főtitékárak már csak ezért is egyetértettek abban, hogy a két tanács között indokolt volna a szorosabb együttműködés. Hangsúlyozták az európai főtitékárak éves találkozásának fontosságát is.

Elisabeth Dieckmann – megköszönve vendéglátója meghívását – kifejezte abbéli reményét, hogy dialógusuk rövidesen vizsgálatot folytatódhat.

► Forrás: MEÖT

Kormányzati egyeztetések az egyházakkal

► **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes, **Balog Zoltán**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (Emmi) vezetője és **Hölvényi György** egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár a közelmúltban látogatást tett a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK), a Magyarországi Református Egyház (MRE), a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE), valamint a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) vezetőinél. Az állami vezetőket **Ternyák Csaba** egri érsek, az MKPK elnökhelyettese; **Bölcskei Gusztáv**, az MRE Zsinatának lelkesi elnöke; **Gáncs Péter**, az MEE elnök-püspöke; valamint **Feldmájer Péter**, a Mazsihisz elnöke által vezetett egyházi képviselők fogadták. A találkozón a kormány képviselői bemutatták az új egyházügyi államtitkárt, aki hangsúlyozta a rendszeres és kiegyensúlyozott, a cselekvő szolidaritás jegyében történő kapcsolattartás fontosságát.

A megbeszéléseken Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes felhívta a figyelmet a Magyarország új Alaptörvényében megfogalmazott elvekre, melyek részben átrendezik – többek között – az idősgondozással kapcsolatos állami feladatokat.

Balog Zoltán miniszter ismertette a szociális és oktatási szférát érintő változásokat, tájékoztatást adott a közfeladat-ellátás állami fi-

nanszírozásának várható változásairól. Reményét fejezte ki, hogy miután az új minisztériumi struktúrában a legtöbb – egyházak által is ellátott – közfeladatot érintő ágazat, valamint az egyházi kapcsolattartás is az Emberi Erőforrások Minisztériumának felelősségi körébe tartozik, az egyeztetések hatékonysága javulni fog.

Az egyházak vezetői kifejezték, hogy közfeladat-ellátó intézménye-

ik fenntartására nem kérnek se több, se kevesebb állami támogatást, mint amennyi a hasonló állami intézményeknek jut. Hangsúlyozták, hogy az egyház számos formában végez az egész társadalom számára nélkülözhetetlen tevékenységet, nemcsak akkor, amikor oktatási, szociális, egészségügyi vagy kulturális területen végez szolgálatot, hanem akkor is, amikor sajátos küldetésének megfelelően hitéleti tevékenységet folytat.

A felek egyetértettek abban, hogy az állam és az egyházak kapcsolatának hosszú távú alakításában elsődleges szempont a társadalmi összefogás és a közjó erősítése.

A látogatásokkal elkezdődött az az egyeztetéssorozat, amelyet az Emberi Erőforrások Minisztériuma kezdeményez a közösségi célok érdekében történő együttműködés javítására.

■ EMMI
Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága

A számvevőszék elnöke egyházunk vezetőivel találkozott

► **Megbeszélést tartottak az Állami Számvevőszék (ÁSZ) és a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) vezetői július 17-én. A szakmai konzultáció fókuszában a közpénzügyi gazdálkodás tapasztalatai és egyházügyi kérdései álltak.**

Domokos László, az Állami Számvevőszék elnöke, Warvasovszky Tihamér alelnök, valamint dr. Elek János erőforrás-gazdálkodási főigazgató az ÁSZ székházában fogadta **Gáncs Pétert**, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökét, **Próhla Gergely** országos felügyelőt, **Kákay Istvánt**, az MEE Országos Irodájának igazgatóját és **Csorba Gábort**, az iroda gazdasági osztályának vezetőjét. Ezzel megkezdődött az egyházi találkozók sorozata, amelynek keretében az Állami Számvevőszék megbeszélé-

léseket folytat a magyarországi történelmi egyházak vezetőivel.

Értéktörző megújulás

A találkozó hagyományosan a 2011. év értékelésével kezdődött. Domokos László az Állami Számvevőszék szervezetének átfogó megújításáról adott tájékoztatást. Az intézményvezető bemutatta az ÁSZ középtávú stratégiáját, érintette az új, projektalapú működési rendet, a megújított ellenőrzési módszertant, az ellenőrzési fókuszokat, valamint az év során elkészült jelentéseket is.

– Tevékenységünk mind az ellenőrzések számát, mind az ellenőrzött területek nagyságát tekintve egyedülálló. Az elmúlt évben sor került többek között a főváros, a BKV Zrt. és az önkormányzati középzsint átfogó vizsgálatára is – mondta Domokos László.

Beszámolójában az ÁSZ elnöke kitért arra, hogy az Állami Számvevőszék kiemelt figyelmet szentel a „jó

kormányzás” támogatásának. Az intézmény ennek érdekében indította útjára a közpénzügyi gazdálkodás legjobb gyakorlatait bemutató szemináriumsorozatát, amelyet az elnök az egyházi vezetők figyelmébe ajánlott.

Napirenden az egyházi gazdálkodás ellenőrzése

Az Állami Számvevőszék elnöke a találkozón a belső kontrollrendszerek ÁSZ által feltárt hiányosságairól is szót ejtett. Domokos László elmondta, hogy különösen a vezetői elszámoltathatóság terén tapasztalt az Állami Számvevőszék magas kockázatot jelentő hiányosságokat.

Próhla Gergely országos felügyelő kiemelte, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház komolyan veszi az átlátható és ellenőrizhető gazdálkodás alapelveit. Ennek jegyében vezették be azt az új elektronikus könyvviteli rendszert, amely lehetővé teszi, hogy az országos vezetés naprakész információkkal rendel-

kezzen a gazdálkodás eredményességéről. Mindezek mellett új, a szervezeti és funkcionális függetlenség kritériumainak megfelelő belső ellenőrzést is működtetnek.

– A változtatásoknak köszönhetően több területen is tapasztaltuk a feladatellátás hatékonyságának és szabályosságának javulását – mondta az országos felügyelő.

– Egyházunk részletes, mindenre kiterjedő éves beszámolója megfelel a modern könyvvizsgálati elvárásoknak is – fűzte hozzá Csorba Gábor gazdasági osztályvezető.

Belső kontroll az egyházi intézményrendszerben

Domokos László a konzultáción arra is felhívta a figyelmet, hogy a jövőben jelentős mértékben nőhet majd az egyházak által ellátott közfeladatok száma, a közpénzfelhasználás volumene. Tény, hogy az egyházak gazdálkodásának ellenőrzésére az utóbbi évtizedben nem került

sor, s ez az átlátható és hatékony közpénzügyi gazdálkodás szempontjából komoly kockázatot hordoz. Az Állami Számvevőszék ezért várhatóan már a jövő évben előkészíti az egyházak működésének átvilágítását.

Válaszban Gáncs Péter elmondta, hogy az evangélikusok már évekkel ezelőtt felvetették az egyházak ellenőrzésének szükségességét, így most is támogatják az Állami Számvevőszék kezdeményezését. Az egyházak működésének átvilágítását. Válaszban Gáncs Péter elmondta, hogy az evangélikusok már évekkel ezelőtt felvetették az egyházak ellenőrzésének szükségességét, így most is támogatják az Állami Számvevőszék kezdeményezését. Az egyházak működésének átvilágítását.

Domokos László szerint épp ezért célszerű lenne, ha az ellenőrzési módszertan kialakításában az egyházak is tevékeny részt vállalnának. A Magyarországi Evangélikus Egyház készen áll az együttműködésre – hangsúlyozta az MEE elnök-püspöke.

■ GERGELY SZABOLCS
Forrás: aszhirportal.hu

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!
Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságstand kínálatából, olvasson számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon!

www.digitalstand.hu
Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

HIRDETÉS

Felhívás – egyházzenei konferencia

Egyházunk egyházzenei bizottsága az országos iroda oktatási osztályával közösen egyházzenei konferenciát szervez szeptember 13-ától 15-éig Gyenesdiáson. Várjuk az evangélikus egyházi iskolákban ének-zenét tanító kollégák és a gyülekezeti énekkarok karnagyainak jelentkezését erre az alkalomra.

Bővebb tájékoztatást az egyhazzene.lutheran.hu honlapon lehet rövidesen olvasni.

A részvételi szándékot kérjük szeptember elejéig jelezni a gusztav.kendeh@lutheran.hu e-mail címen.

Egyházzenei bizottság

HIRDETÉS

Meghívó ökumenikus istentiszteletre

„Abban az országban fogtok lakni, amelyet őseiteknek adtam. Az én népem lesztek, én pedig Istenetek lesztek.” (Ez 36,28)

Tiszteletteljes szeretettel meghívjuk augusztus 19-én 18 órára a Budai Református Egyházközség templomába (1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 3.) az állami ünnepünk előestéjén ökumenikus közösségekben megrendezendő ünnepi istentiszteletre.

Steinbach József, a MEÖT elnöke
Dr. Fischl Vilmos, a MEÖT főtitékára

Koldusok és kéregetők

► A Magyar Evangéliumi Rádió szerkesztőjeként sok riportot készíték a keresztény élet gyakorlati kérdéseiről. A közelmúltban *Szeverényi Jánost*, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkészét kérdeztem arról, hogyan viszonyuljunk helyesen az utcán, aluljárókban, templomok ajtajában kéregető emberekhez. Hiteles forráshoz fordultam, hiszen ő lelkészként heti egy napot áldozott arra, hogy a VIII. kerületi családsegítő központ utcai szociális munkásként tapasztalatokat gyűjtjön.

– Hallottam már dicsekedni kéregetőket, hogy egyhavi bér többszörösét gyűjtik össze a balekoltól. Ilyenkor megkeményíteném a szívem: nem! Aztán igék jutnak eszembe, és elbizonytalanodom.

– Bár az utcán élő emberek nagyon sokfélék, mégis azt állítom, nem kell mindenkinek adni. Sőt! A koldusok világa igencsak megkérdőjelezhető. Sokan maffiákban dolgoznak, s őket keményen büntetik, ha nem hozzák a várt bevételt. „Egyéni vállalkozók” is vannak, akik ügyesen átvágják az embereket. Sokszor lelki és szellemi zsarolással élnek, olyan mondatokat küldenek utánunk, amelyek szíven találnak. Máskor ránk ijesztenek.

Általánosságban arra jutottam, hogy alig adok az utcán. Én nem ismerem az egyén életét, és így nem is tudok segíteni rajta. De ha az Úr vezet, az más...

– Akkor csak úgy menjünk tovább?

– Ha megmozdul a lelkünk, irányítsuk olyan helyre, ahol személyesen veszik fel vele a kapcsolatot. Beszélgetnek vele, áttekintik az életútját, s felfedik azokat a pontokat, amelyek előidéztek a bajt. Motiválják, támpontokat adnak neki, ahonnan elindulva ki tud kerülni nehéz

– Megszóal bennem Jézus szava: „Éheztem, és ennem adtatok..., amikor megtettétek ezeket akár csak egygel is..., velem tettétek meg.”

– Igen, mindenkinek van egyéni feladata a segítségnyújtásban, de nem mindegy, hogy hol és kinek nyújtunk segítséget. A megoldást koncentrikus körként képzeljük el. Akik közel állnak hozzánk, azokért tartozunk elsősorban felelősséggel. Család, szülők, rokonok, gyülekezet, barátok, munkatársak, szomszéd... Mesterünk sem úgy gondolta, hogy összevissza, kontroll nélkül adakozzunk, akárhány csekk jön, vagy akárhányan kérnek, mert a végén mi válunk kéregetőkké.

Követendő példa: kiválasztani egy ismert családot, és őket támogatni. Akár rendszeres havi összeggel, akár csak ebédet vinni a kisnyugdíjas szomszéd néniinek. Jézus se csinált rendszert az ötezer ember megvendégléséből, borozót sem nyitott Kánában...

– Mi a támogatásainkat a gyülekezetnek adjuk. Ezért van, aki azt mondja a kéregetőknek, hogy jöjjen be a lelkészhez vagy a gyülekezetvezetőhöz.

– Nem ajánlanám. A vezetők általában képzetlenek ezekben a dolgokban, ne terheljük őket, sok minden megeshet. Előfordult agresszivitás is a lelkési hivatalban, amikor valaki el-

– Legyen a gyülekezeti faliújságra kitéve egy lista: a környékbeli hajléktalanszállások, ingyenkonyhák, segélyhelyek, irodák címe és telefonszáma. Így nem egyszeri, csak magunkat megnyugtató módon tudjuk le a dolgokat, hanem a bajba jutott személy teljes körű, hathatós segítséget kaphat. Ilyen szervezet az Üdvhadserég vagy a Baptista Szeretetszolgálat is.

– Ők erre specializálódtak?

– Igen. Ahogy nem mindenkinek dolga szenvedélybeteggekkel – droghasználókkal, alkoholistákkal –, pszichésen-mentálisan sérült emberekkel foglalkozni, úgy ezzel a témával sem. Hangsúlyozom, bízzuk az ügyet inkább azokra, akiknek elhívásuk van erre Istentől, és a szakmai tudásuk is megvan hozzá. Nagyon fontos, hogy ne frusztráljon bennünket, ha becsmerlő megjegyzéseket kapunk, vagy lelki zsarolással próbálkozik valaki, hiszen ez a munka nem a mi feladatunk. Mindenki mindenütt tegye a saját dolgát, amire talentumot kapott. Akkor lesz eredményes az ügyünk. És ha adni tudunk, akkor a környezetünkben nézzünk szét.

– Mit tegyek olyankor, ha szörnyű sebeket mutogatnak, csonka végtagokat, síró csecsemőt, és úgy érzem, nem bírok továbbmenni? Sokszor adok ételt, de el sem fogadják, vagy csak fintorogva, aztán leteszik. Ritkán láttam, hogy valóban éhesek lettek volna, pedig ezt mondják. Volt-e olyan tapasztalása, ami fájt, mert nem tudott segíteni?

– Rá kellett jönnöm, hogy ezek az emberek is a legkülönbözőbb állapotban lehetnek: huncut, rafinált, zsvány, maffiózó. Ezek általában manipulálá-

Az igazi zene

– Köszönöm, nagyon köszönöm! A sok rosszkedvű emberrel együtt én is rosszkedvűen megyek át az aluljárón. Nekünk, rosszkedvűeknek szól gyönyörű gyógyírként a fiatal ember játéka. Klasszikusokat hegedül mesterfokon. Hallottam már róla, ez az ő szolgálata felénk. Amilyen a hangulatom, most különösen is fontos nekem.

Néhányan megállnak, hogy hallgassák, de inkább a lépések ritmusához igazodása mutatja, hogy ez a zene másokhoz is élér.

A kockás ingest csak akkor veszem észre, amikor a hegedűtökhöz lép. Addigra már elég sok apró gyűlt össze benne, bár valahogy nem illik ehhez a muzsikához az alamizsna. Mintha csak igazolni akarná ezt az érzésemet, a kockás inges egy ezrest tesz a tokba. A két papírpénz idegenül hever az érmék között. A hegedű nem hallgat el, de még a laikus számára is hallható a ritmuskiesés.

– Köszönöm, nagyon köszönöm – mondja játék közben a fiatalember.

– Nem – mondja a kockás inges –, mi köszönjük azt, hogy játszik nekünk.

A ritmus szabályossága visszatér. Nekem pedig egyszerre jut eszembe az elmúlt napok sok hasonló ké-

pe. Egy idős asszonynak szétgurultak a narancsai a boltban. A vásárlók versengve kapkodták fel és gyűjtötték vissza a néni kosarába. Két baseballsapkás fiú ugrott, amikor egy kismama nem tudta felemelni a babakocsiját a villamos lépcsőjén. Egy öltönyös férfi ült a ház falánál, és beszélgetett azzal a koldussal, akinek én mindig csak pár forintot szoktam dobni.

Azt mondjuk, hogy a világ egyre rosszabb, az emberek gonoszak, és kihalt a jóindulat. Bezárkózunk, és féltünk mindenkitől. Közben égre emelt tekintettel, reszketeg hangon szoktuk riogatni egymást, hogy hova jutunk, ha ez így megy tovább.

Közben csak vakok vagyunk a világ jóságára. Isten körülvesz minket angyalokkal, akik vidáman tesznek jót másokkal. Jeleket mutatnak, hogy észrevegyük, mennyire jók körülöttünk az emberek. Mi általában panaszkodunk, Isten angyalai viszont teszik a dolgukat.

Az egyik éppen itt muzsikál előttem. A másik, a kockás ingben, már továbbésietett.

Végül egy kétszázast dobok a hegedűtökhöz. Az igazi zenét úgysem tudom megfizetni.

■ KOCZOR TAMÁS

Családi kapcsolatokat erősítő tábor fogvatartottaknak

► A Büntetés-végrehajtási Szervezet és a Börtönlelkészi Szolgálat együttműködésének eredményeként a Velencei-tó partján idén is családi hittanos táborban vehettek részt július közepén szeretikkel azok a fogvatartottak, akiket a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (Baracska) és a Budapesti Fegyház és Börtön a programra kiengedett.

A reggeli utáni hittanos foglalkozásokon a gyerekek Nóé történetét vették végig. Napközben a családok szabad programot szervezhetnek maguknak, a gyerekek nem kis örömeire. (Egyrészt jó ideje nem látták édesapjukat, másrészt a családfenntartás terheit is cipelő édesanyjuk sem tudott régóta ennyi időt fordítani a velük való foglalkozásra.)

A vacsora után esti áhítatokon beszéltek meg – ugyancsak Nóé története alapján – az élet nagy kérdéseit. Másként élni egy elanyagiasodó és elerőszakosodó világban. Isten szavára hallgatni akkor is, ha kigúnyolnak érte. Állhatatosan dolgozni és hűségesen helytállni akkor is, ha bizonytalanok látszik, hogy mi lesz a vége. Megérteni és megélni a felelősséget a körülöttünk élőkért, élő környezetünkért – ezek voltak a témák, s a megbeszélés végeztével levonhatták a következtetést: Isten áldását csak a hűségesen elvégzett munka és a végigvitt szolgálat után lehet megtapasztalni.

A családi tábort egy küldöttség is meglátogatta, tagjai között tanulmányúton hazánkban tartózkodó – balti, lengyel, olasz, román és török – büntetés-végrehajtási szakemberekkel. A Mészáros László dandártábornok, büntetés-végrehajtási főtanácsos (Budapest) és Csérei Zoltán ezredes, büntetés-végrehajtási főtanácsos (Baracska) kíséretében érkezett delegáció tagjai csodálkozva mondták, hogy vi-

lágviszonylatban páratlan a családi kapcsolat-erősítő tábor ötlete.

Szénási Jonathan Sándor intézeti lelképásztortól (Baracska) megtudhatták: a családi tábor gondolata abból a tapasztalatból fakadt, hogy a börtönbüntetés ideje alatt rengeteg család szétesik. Ha pedig egy addig normális családi életet élő – például közlekedési baleset vagy gondatlanság miatt börtönbe került – embernek a szabadulása után nincs hova kijönnie, akkor sok esetben talajtalanná válik. Előbb marginalizálódik, majd fokozatosan kriminalizálódik, és másodjára már bűnözőként kerül vissza valamelyik intézetbe.

L. Molnár István intézeti lelképásztor (Budapest) a jogi keretek adta lehetőségekről és megfelelő kihasználásukról beszélt. A családi tábor tematikájával kapcsolatban kiemelte, hogy a bibliai történetek nemcsak vallási szempontból fontosak, hanem rengeteg olyan „esettanulmányt” tartalmaznak, amely segít a problémák feldolgozásában és megoldásában.

A vendégek ezután hosszan elbeszélgettek a családokkal és a szolgálatot végző lelképásztorokkal.

Az idei családi tábor létrejöttét júliusban a Református Missziói Központ, a Dunamelléki Református Egyházkerület, az Immanuel Transz Kft. és a Baptista Szeretetszolgálat anyagi támogatása tette lehetővé.

■ GESHÉR-HÍD

helyzetéből. Természetesen ez nem az egyén dolga, erre a feladatra szakképzett emberek vannak. Az akut helyzetet azonnal kezelni kell, a többit pedig sorjában. Ha ezt a felkarolást szívesen veszik, akkor már könnyebben fogadják a lelki megújulást is ezek az emberek. Lehetséges, hogy éppen a mi segítségünkkel fog valaki hitre jutni.

– Értem, ez a hatékony segítése menete. De ha mégis adok neki?

– Ezzel sokszor csak fokozom a bajt. Magamat ugyan próbálom megnyugtani, de őt továbbgördítem kiüresedett, méltatlan állapotú sorsában. Sokan eljutnak odáig, hogy erőszakosak lesznek, és távol tartásukhoz még a templom bejáratánál is hátrózott keresztény férfiak segítségére van szükségük az oda betérni kívánó hívőknek.

esett, részeg állapotában támadott. Volt, aki kést rántott elő. Mások rendszeresen akarnak csapni minket. Ébernek kell lenni, hogy ne használhassanak ki bennünket. De ismét mondom: nem lehet sé mákban gondolkodni, mindig szükségünk van a Szentlélek vezetésére.

– Tehát akkor a mi dolgunk ezekben az esetekben a közvetítés?

– Igen, az a legjobb megoldás, ha a hajléktalanokkal foglalkozó egyházi vagy más szervezetekkel vesszük fel a kapcsolatot, amelyekben szakmai ismeretekkel rendelkező, elkötelezett, hívő emberek segítenek. De van, amikor mentőt kell hívni vagy rendőrt. Ilyenkor készüljünk fel, hogy tudjunk információt is adni a helyzetről.

– Honnan tudhatom, hogy kit hívhatok fel?

sok. Egy a fontos nekik: pénzt kisorsolni a másiktól. De találkoztam már teljesen leépült koldussal is, akivel kommunikálni sem lehetett, nemhogy elvezetni őt a rehabilitációig.

– Ilyenkor mi a teendő?

– Én egy ilyen embernek a zsebébe dugtam be egy papírcetlit címmel, elérhetőséggel... volt, aki meg is keresett. Ez több, mint oda-pottyintani némi aprópénzt. Legyen ott a mobilunkban egy-két segítőszervezet telefonszáma is, ha kell. Az is jó megoldás, ha pár papírdarabba ezeket még otthon leírjuk, és a szükség idején odaadjuk. Az adományok szánt száz forintokat inkább arra fordítsuk, hogy telefonon hívjunk a kéregetőknek segítséget, ha elfogadják. Ha nem... Az már ismét nem a mi dolgunk.

■ SALYÁMOSY ÉVA

▶ **Július 31-én volt a magyar irodalom kiemelkedő alakja, Petőfi Sándor költő eltűnésének-halálának 163. évfordulója. Ilyenkor érdemes kicsit megállnunk, a verseit összegyűjtő köteteket leporolnunk és ennek a kivételesen tehetséges és igen-igen fiatalon kivételes életművet ránk hagyó poétának az életútján elgondolkoznunk. Petőfi nem volt úgynevezett vallásos költő, de azért volt hite és emberszeretete. Ha néha elfogták is kételyek, csakhamar ismét megnyugodott, mert az Isten fogalmával az igazságosság és célszerűség fogalmát is egyesülve látta. Keserves vándorlásai, csalódásai közben is rádöbbenhetett, hogy valaki örökösödik felette; hogy az emberi sors irányítója nem lehet vak véletlen még akkor sem, ha a valóság megdöbbentő és elkéserítő. Nemcsak azt ismerte el, hogy Isten jelöli ki az ember hivatását, hanem azt is, hogy tőle függ a történelem alakulása.**

Petőfi az olvasás és írás első leckéit Félégyházán, a katolikus iskolában kapta, alig ötévesen. Fél év múlva a kecskeméti evangélikus iskolába került, aztán – rövid szabadszállási kitérő után – tovább Sárszentlőrincre, Pestre, Aszódra, Selmechányára, végül Pápára. Ez utóbbi város életének, költővé válásának és nem utolsósorban Petrovicsból Petőfivé válásának meghatározó helyszíne lett.

Szabadszállás a gimnáziumra való felkészülés időszakát jelentette, ezután két évig tanult a sárszentlőrinci evangélikus algimnáziumban. Első meghatározó olvasmányélményei a bibliai történetek voltak, de meg lehetőségen korán kezdte beleásni magát a költészetbe is.

A következő állomás, Pest, a nagy távolság már jelentős ugródeszka volt a gyermek Petőfi számára. Ezt a környezetet azonban nem szerette; meggyőződhetett viszont piarista szerzetes tanárainak haladó gondolkodásáról.

Alig tizenhárom éves, amikor ismét evangélikus iskolába, Aszódra került. Derűsebb, kiegyensúlyozottabb lett. A fő tárgyban, a latinban, valamint a magyar fogalmazásban (és verselésben!), nemkülönben a rajzban kimagaslóan teljesített – a legjobb sorába emelkedve. Itt született az első költemény (*Búcsúzás*), tanárának, *Koren Istvánnak* címezve. (A verset a tanár úr őrizte meg az utókornak.)

*Drága Tanító úr, ki fáradszhatatlan iparral
A tudományokban jártassá tenni akartál
Bennünk, vedd végső együttléteünkben ezen pár
Búcsúszót, mert elválnak sok időre te tőled!*

1838. augusztus végén már a selmechányai líceum kapuját lépte át. Keserves időszak következett: félévi vizsgái rosszul sikerültek, megbukott. S ekkor érte súlyos csapás a családot is, az eladósodás. Az evangélikusnak keresztelt Petőfi ekkor – fehér vászontarisznyával a nyakában, hóviharban – nekivágott az országnak.

Igazából nem tudta, mi akar lenni. Kivételes szerepre hivatottnak érezte magát, de a szerep még nem volt világos előtte: színész vagy tán – komolyan-komolytalanul – egyházi (?): „...betértem tehát egy-pár katolikus plébánoshoz, s hogy némi pénzsegélyt csikarjak ki tőlük, azzal ámitottam őket, hogy a váci püspökhöz megyek, s ott a katolikus vallásra akarok áttérni, mert a lutheránusokat gyűlölöm...”

Megtagadva lutheránus hitét ingerülten jelentette ki: „Nem akarom, hogy csak a vallásom miatt is talán tótnak tartsanak...”

A költő abból a társadalmi rétegből származott, melynek népi vallásosságát a felvilágosodás egyáltalán nem érintette. Anyjától örökölnie kellett valamit a szlovákság misztikus hajlamaiból; egy annyira nyílt, lírai személyiség, mint Petőfi, lehetetlen, hogy ne lett volna fogékony a „halhatatlanság intimációi” iránt. „Embert szerettünk és Istent imádtunk” – írta *Karácsonkor* című versében. És egy ember, aki annyira csordultig tele volt szívvel, emberi jószággal és a tisztaság kultuszával, feltétlenül meg kellett, hogy érezze a transzcendens az erkölcs és humánus belső útmutatásaiban.

Petőfi hite

Petőfi a szó általános értelmében nem volt vallásos. Hitének energiáit transzponálta valami másra, vagyis – mai szóhasználattal élve – a maga módján volt vallásos. Azt az áhítatot, rajongást, önfeláldozási vágyat, amelyet a hívő Isten lábához helyez, ő a szabadságnak szentelte. Amint a keresztény lélek mindent hitén keresztül él meg, és a Biblia értékrendszeréhez mér, hasonlóképpen Petőfi a világot a szabadság jegyében élte át.

Szabadságvallása korában nem volt elszigetelt jelenség. A 19. század közepén ezt hirdette *Lamenais* abbé, ennek volt költője az angol *Shelley*.

Kossuth Lajos beszédei és hírlapi cikkei szintén vallásos bibliai pátozzsal beszéltek szabadságról és függetlenségről. De *Kossuth* nem volt misztikus, és számára a függetlenség fontosabb volt a szabadságnál.

Történelmi tény, hogy *Kossuth* és *Petőfi* igen rossz véleménnyel voltak egymásról, nem szenvedhették egymást. Sok fontos kérdésben eltérő, sőt ellentétes álláspontot foglaltak el. Sokszor igen sértő módon nyilatkoztak egymásról. De 1848–49 legnagyobb fordulataiban

„összezártak”, minden személyes haragot félretettek.

Az ő példájukat látva értheti meg az ember, mennyire fontos lenne napjainkban is követni nemzedékünk, a „haza bölcsének” nevezett *Deák Ferenc* nagy mondását: „Szeressétek jobban a hazát, mint amennyire utáljátok az ellenségeiteket!” S ezzel párhuzamban: „Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket, hogy legyetek mennyei Atyátnak fiai...” (Mt 5,44–45)

Petőfi ismerte a Bibliát, és merített is belőle költészetében.

Költői képrendszerének kialakulására színező hatással lehetett, verseiből kitűnik, hogy gyakran forgatta. *Oláh Gábor* 1909-es, *Petőfi képelete* című írásában érintette ez irányú felfedezéseit. Szerinte Petőfi költészetében a „képzlet társító játéka” mutatta a könyvek könyvének hatását; az iskolában tanult bibliai történetek alakjai, jelenetei elevenedtek meg költészetében, különösen hazafias verseiben.

A Biblia hatására mutat, hogy az általa használt képek közül a legtöbb ószövetségi, mégpedig *Mózes* és a *Bírák könyvéből* való, az *Újszövetségből* pedig *Jézus* személye és a *Golgota* szomorúsága indította meg. Nézzünk erre egy-két példát:

Röpiül az úti por... című versében *Szendrey Júliáért* vívott harcát az első emberpár sorsához hasonlította: „Elűztek tőled, szép paradicsomkertem, / De nem angyal, aki ott őrt áll előtted...”

Az örök embergyilkolás ösztönét Káin és Ábel sorsával példázta, a csillagokat egy kesere téli éjszakán „Ábelszivek fölfecsent vérének” (*Téli éj*) látta.

Azután *Nóé*, *Mózes*, *Józsua*, *Illés*, *Sámson* alakja lett nála egy-egy gondolat hordozójává. Sokat csalódott édesanyjáról írta: „Kiküldözéd, mint / Galambját *Nóé*, a reményeket; / De teljesülés / Zöld ágával meg egy sem érkezett.” (*Anyám, anyám...*)

A *Vesztett csaták, csufos futások!* című versében Izráel kivonulását festette és fordította szabatos párhuzammal át a magyarság sorsára – buzdításul kitarásra:

*Induljatok
Százszázéval, miljomjával
A szolgaság Egyiptomából
A szabadsági Kánaánba,
Mint Mózes népe hajdanába!
Nekik volt, van nekünk is istenünk,
Ő fog vezetni tűzszlop képében,
S az ellenség kiomló vére leszzen
A vörös tenger, melyen átmegyünk!*

Ugyanez a kép elevenedik meg *A XIX. század költőiben*:

*Pusztában bujdosunk, mint hajdan
Népével Mózes bujdosott,
S követte, melyet isten küldte
Vezérül, a lángoszlopot.*

*Ujabb időkben isten ilyen
Lángoszlopoknak rendelé
A költőket, hogy ők vezessék
A népet Kánaán felé.*

„Pilátusaihoz”, a kiskunokhoz intézett levelében bibliai példával hányta szemükre kisszerűségüket: „A zsidók hajdan Mózes idejében az isten helyett egy aranyborjút imádtak, de ti még lejjebb süllyedtetek – ti egy ólomzamarat imádtatok!”

Az *Újszövetségből* a keresztihalált halt *Jézus* alakja, a keresztfa lelhető fel költészetében mint a legnagyobb fájdalmak szimbóluma (*Kereszt*):

*Kereszt jutalma a fáradságoknak,
Mindenfelé keresztet osztogatnak.
Aranykeresztet tűznek a fejedelmek
Jobbágyaik mellé; a földmivesnek
Oszta a természet búzakeresztet...
Fakereszt illet, megváltók, titeket!*

A *hóhér kötele* című regényének hőse szintén hasonló képet fest: „...lelkem kiszervegett, keresztre húzta a fájdalom, és lett körülötte sötétségnek sötétsége, mint Golgotán, mikor az isten fia feszítettet meg.”

Az 1848. februári francia forradalom idején *Lajos Fülöp* elkergetését ahhoz hasonlította, mint amikor *Krisztus* kikergette a kufárokat Jeruzsálem templomából.

A szabadszállásiakhoz írt nyilatkozatában *Krisztus* megbocsátó igéjét vette szájára: „...ti ellenséges kezet emeltetek rám, én baráti kezet nyujtok titek; követem a szentírást, mely azt mondja: a ki kővel hajit utánad, hajíts te vissza kenyert...”

1848. június derekán volt a költő számára kudarcra valóldó képviselő-választás, mely nem múlt el nyomtalanul benne. A csalódásai nyomán gondolkodásában bekövetkező változások tükrözik egyik legismertebb epikai költeménye, *Az apostol*. Egy forradalmár életét írta meg születése napjától haláláig, pontosabban kivégzéséig. A költő teljes mértékben azonosult Szilveszter életének, sorsának egy-egy fordulatóval, eszméivel. Petőfi művével a magát ámitó népet kívánta felrázni aléltóságából. Ezért harsogta oda az apostolát meggyalázó tömegnek a költemény utolsó jelenetében:

*Nem volt elég a Krisztust megfeszítened,
Minden megváltót megfeszítesz hát?
Boldogtalan, százszor boldogtalan nép!*

Szilvesztert ugyanúgy megrugdalták, leköpködtek, mint annak idején *Jézust*, s hasonlóképpen követelték halálát. Az utcán tartóztatták le, tíz év börtön után kiszabadulva meglepetten tapasztalta, hogy a világ semmit nem haladt célja felé, sőt az emberiség visszafelődött, az ő családja széthullott. Egy újabb bibliai szimbólum, a szőlő megjelenítésével fogalmazza meg a tanulságokat.

Az *Ószövetségben* a szőlő – mint példázat, hasonlat vagy jelkép – újra és újra felbukkan, s a próféták messiási szimbólummá tették. A szőlőtő – mint *Jézus Krisztus* és a keresztény hit szimbóluma – az evangéliumi kezdetektől fogva (Jn 15,1–3) a vallásos művészet főmotívuma. A szőlő – mint minden tavasszal újra kihajtó, fontos kultúrnövény – az újjászületés jelképe is. S ezt *Petőfi* jól tudta:

*A szőlőszem kicsiny gyümölcs,
Egy nyár kell hozzá mégis, hogy megérjék.
A föld is egy gyümölcs, egy nagy gyümölcs,
S ha a kis szőlőszemnek egy nyár
Kell, hány nem kell e nagy gyümölcsnek,
Amíg megérjük?*

Ha a parányi szőlőszemet sok száz ezer napsugár érleli, a föld, a „világ” mint „nagy gyümölcs” megéréséhez sok ezer vagy millió év szükséges. A sorok között a földet érlelő sugarak maguk a „nagy lelkek”, akik igen kevesen vannak, és rövid életűek. *Petőfi* szerint ilyen volt *Jézus*, és ilyen az ő hőse, *Szilveszter* is. S végül e nagy lelkek öröklétének hite a késő századok szabad nemzedékeinek emlékezetében marad fenn:

*S megemlékeztek a győzelmek
Ama szentekről és nagyokról, akik
A szolgaságban szabadok valának,
És hirdették az ígét...*

A végítélet is hangsúlyt kapott *Petőfinél*. Az *ítélet* című versét *Dániel könyvének* pogány uralkodója, *Nebukadneccar* álma (Dán 2,1–49) ihlette az emberi történelem végkimenetelének „rettenetességéről”, a múlt és a jelen sötét, drámai ábrázolásáról. *Petőfi* elismerte, hogy Isten től függ a történelem alakulása; sokszor elgondolkodott azon, hogy mi értelme van a történelemnek, hogy „Honnan jövünk, hová megyünk?; hogy a világ „fog-e örökké állni, / vagy egykor semmiségbe száll?” (*Bölcselkedés és bölcsesség*). Az alábbi következtetéseket vonta le *Az itélet* című versében:

*A történeteket lapozám s végére jutottam,
És mi az emberiség története? vérfolyam, amely
Ködbevesző szikláiból a hajdanna ered ki,
És egyhosszában szakadatlan foly le korunkig.
Azt ne higgyétek, hogy megszűnt már. Nincs
pihenése*

*A megeredt árnak, nincsen, csak a tenger ölében.
Vértengerbe szakad majd a vér hosszú folyója.
Rettenetes napokat látok közeledni, minőket
Eddig nem látott a világ; s a mostani béke
Ez csak ama sírcsend, amely villámnak utána
A földrendítő mennydörgést szokta előzni.
Látom fátyolodat, te sötét mélytitku jövendő,
És, meggyujtván a sejtés tündéri tűjét, e
Fátyolon átlátok, s attól, ami ott van alatta,
Borzadok, iszonyodom, s egyszersmind kedvre
derülök*

*És örülök szilaján. A háború istene újra
Fölveszi páncélját s kardját markába szorítván
Lóra ül és végigszáguld a messze világon,
És a népeket, eldöntő viadalra, kihíja.
Két nemzet lesz a föld ekkor, s ez szembe fog
állni:*

*A jók s a gonoszak. Mely eddig veszte örökké,
Győzni fog itt a jó. De legelső nagy diadalma
Vértengerbe kerül. Mindegy. Ez lesz az itélet,
Melyet ígért isten, próféták ajkai által.
Ez lesz az itélet, s ez után kezdődik az élet,
Az örök üdvesség; s érette a mennybe röpülnünk
Nem lesz szükség, mert a menny fog a földre
leszállni.*

Ezek a gondolatok foglalkoztatták igazán *Petőfit*. Megrettenhetett attól, hogy a jó és a gonosz küzdelme talán örökös, és abból nincs végső szabadulás; meglegyinthette a kétség, hogy „mivé lesz a föld?; ha „megfagyasztják a jéghideg szivek” (*Mivé lesz a föld?*). A megváltás tervének lényege, a „kérdések kérdése”, a boldogságkeresés, a végső igazság a *Világosságot!* című költeményében is megjelent:

*...S hány volt, ki más javáért
A vért kiontá
Saját szívéből,
S nem lett jutalma!
De mindegy; aki áldozatnak
Odája életét,
Ezt nem díjért teszi,
De hogy használjon társinak.
S használ-e vagy sem?
A kérdések kérdése ez,
És nem a „lenni vagy nem lenni?”
Használ-e a világnak, aki érte
Förládozó magát?
Eljő-e a kor,
Melyet gátolnak a roszak
S amelyre a jók törekednek,
Az általános boldogság kora?
S tulajdonképpen
Mi a boldogság?
Hisz minden ember ezt másban leli;
Vagy senki sem találta még meg?
Talán amit
Mi boldogságnak nevezünk,
A miljom érdek,
Ez mind egyes sugára csak
Egy új napnak, mely még a láthatáron
Túl van, de egykor feljövend.
Bár volna így!
Bár volna célja a világnak,
Bár emelkednék a világ
Folyvást, folyvást e cél felé,
Amíg elébb-utóbb elérni!*

Nem a világgal kell elsősorban békében élni, hanem a saját lelkiismeretünkkel – üzeni nekünk *Petőfi*. A költő viharos gyorsasággal száguldott végig az életen, de e viharos száguldás útján olyan sorokat hagyott hátra, amelyekben mély lélek van. Vegyük fel újtjáról ezeket a sorokat, és tanuljunk a szenvedélyes poétától szelídséget, alázatot.

■ KERECSENYI ZOLTÁN

Esküvői kalandok – Daróczi Csabával

► A fotózás megszállottjainak körében sokan ismerik a Soltvadkerten élő fotóművészt, *Daróczi Csabát*. Az evangélikus gyülekezet tagja, az egyházi iskola testnevelés–földrajz szakos tanára immár több évtizede áll a fényképezőgép mögött, és leginkább azt fotózza, ami „él és mozog”, azaz a természetet. Számtalan díja mellé idén egy különleges versenyen gyűjtött be újabbat: „Az év esküvői fotósa” 3. díját nyerte el a szertartás kategóriában. (A kép – *lásd fent* – azt a pillanatot örökíti meg, amikor az ifjú pár kilép a templomból, és a násznép megszórja rizzsel.)

Az esküvőkön és a lakodalmakban az előre betervezett mozzanatokon kívül komikus jelenetek is adódhatnak. Vagy inkább úgy fogalmazhatnánk: olyanok, amelyekről csak a fotós tud. Erről kérdeztük Csabát.

– A legjobb az, amikor a gyerekek unják a szertartást, nemigen tudnak a helyükön ülni – no meg a ruha is szokatlan... Szóval: történt egyszer, hogy egy kisfiú elővette a játék állatait, a lovacskáit, kiült a pap mellé az oltártérbe, és elkezdett játszani. Jó kis fotótéma volt... Egy másik alkalommal Hajóson ökumenikus esküvői szertartáson fényképeztem. A református pap fekete palástban, míg a katolikus fehér miseruhában állt az oltárnál. Igen ám, de a kontrasztot fokozta, hogy a hajósi pap egy – magyarul egyébként kiválóan beszélő – színes bőrű indonéz férfi volt. Ez volt a hajósi „sakkábla”.

– *Előfordul-e, hogy a szertartás alatt egynémely fotós nem tud viselkedni?*

– Inkább a vendégekkel szokott probléma lenni. A digitális gépek elterjedésével egyre több olyan „rokon” bukkan fel, aki fotósnak érzi magát. Na, ezekkel az önjelöltekkel néha meg kell küzdenem. Aki viszont profi, az tudja, mikor hol állhat, mikor kit takar vagy nem takar.

– *A lelkészek mennyire partnerei az egyházi szertartások dokumentátorainak?*

– Szerencsére én még nem találkoztam olyan pappal, aki akadályozott volna, de hallottam már rémtörténeteket. Például egy kiskunsági település katolikus templomában fényképeztem az egyik kollégám. Ő mesélte, hogy a pap kikötötte: „Ön álljon ide, ebbe a sarokba, és ne merje zavarni a szertartást! Csak

akkor mozoghat szabadon, amikor azt mondom: most fogják meg egymás kezét. Addig nem!” Elhangzott a kulcsmondat, a kolléga meg is indult. A szertartásnak pedig három perc múlva vége lett. Volt is kapkodás... Én még nem futottam bele ilyen korlátozásba; mindent meg szoktunk előre beszélni a családdal, a pappal és természetesen magával az ifjú párral is.

– *És a lakodalom?*

– Ott mindig történnek vicces dolgok, de ezekre fotósként fel vagyunk készülve. A többiek viszont nem. Történt egyszer, hogy Baján a

vőlegény tűzoltó barátai elrabolták a menyasszonyt, és a szirénázó nagy piros autóval végigvitték a városon. Aztán megálltak egy Duna-parti zenei szórakozóhelynél, és bementek: ők tűzoltóruhában, a menyasszony pedig talpig fehérben. A DJ azonnal kapcsolt ki mindent, és takarta le a technikát, amivel csak tudta. Meg volt győződve ugyanis arról, hogy itt most tűz van, locsolás lesz, és teljesen elázthatják a felszerelését. Bár utólag megvallva a fehér ruhás női „bevetési parancsnokot” nem értette!...

■ IFF. KÁPOSZTA LAJOS

Hittestvéreink és minden jóakarató ember figyelmébe!

Szeretnénk hittestvéreink szíves figyelmét felhívni arra a negatív (jogtípró) eseményre, amely a magát demokratikusnak nevező Romániában napjainkban történik.

A „független” igazságszolgáltatás a református egyháznak 2002-ben jogosan visszaszolgáltatót, több évszázados iskoláját, a Székely Mikó Kollégiumot 2012 júniusában egy politikai indíttatású határozattal visszaállamosította.

Ez az elindított folyamat precedensértékű lehet a kisebbségi egyházakra nézve is. Eppen ezért kérjük az egyházfőket, elöljárókat, szervezeteket, intézményeket és minden testvérünket, hogy vállaljanak szolidaritást, fejezzék ki együttérzésüket ebben a jogsértett helyzetben. Adjanak hangot tiltakozásuknak a különböző fórumokon, konferenciákon, megbeszéléseken és gyűléseken. Publikálják, tegyék szóvá, beszéljék meg, vigyék a közvélemény elé az információkat, ezzel segítve a jogállamiság és az igazság érvényesítését Romániában!

Kolozsvár, 2012. július

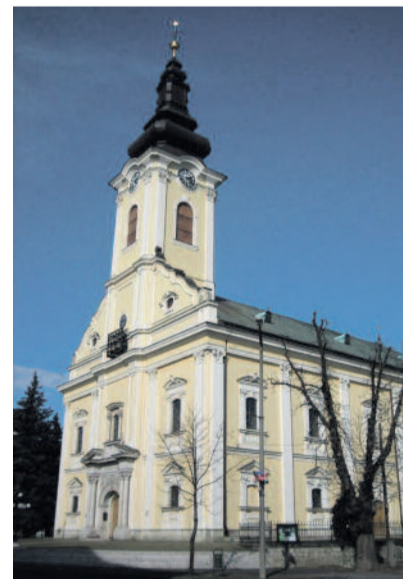
ADORJÁNI DEZSŐ ZOLTÁN

püspök

FEHÉR ATTILA

egyházkerületi főtanácsos

Megújul a nyíregyházi Luther tér

A Luther tér is megújul Nyíregyházán a *Belvárosi terek integrált funkcióbővítő fejlesztése* elnevezésű projekt keretében. Az evangélikus templom előtt új térburkolatot építenek, felújítják a makadámutat, és tíz új parkolót létesítenek. A parkban sétányt alakítanak ki utcabútorokkal, fákkal, cserjékkel és fűvesítéssel.

Nyíregyháza belvárosában július második felében egyszerre négy helyszínen kezdődtek meg a rekonstrukciós munkák. A belvárosi terek felújítási munkálataival a tervek szerint augusztus 17-re készülnek el az építők.

► Forrás: infonyiregyhaza.hu

DARÓCZI CSABA FELVÉTELEI

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

Tisztelt egyéni, többpéldányos és gyülekezeti lapelőfizetőink, könyvvásárlóink!

Az *Evangelikus Élet* teljes körű terjesztését július 25-étől a Luther Kiadó megbízásából a MediaLOG Logisztikai Zrt. végzi. Így az egyéni előfizetők mellett immár a többpéldányos egyéni előfizetők és a gyülekezetek is az új terjesztőn keresztül kapják meg az újságot.

Mint ahogy azt már az egyéni előfizetőink közül néhányan megtapasztalhatták, a terjesztőváltás nem zökkenőmentes, ezért továbbra is türelmet és együttműködést kérünk azon előfizetőinktől, akiket e változás – átmenetileg – esetleg hátrányosan érint.

Kérjük, ha a lap kézbesítésében fennakadást tapasztalnak (ha hetilapunk késve vagy egyáltalán nem érkezik meg), azt – gyülekezeti és többpéldányos előfizetőink – haladéktalanul jelezzék az alábbi elérhetőségeken:

MediaLOG Logisztikai Zrt. ügyfélszolgálat – telefon: 80/106-000, e-mail: ugyfelszolgalat@media-log.hu.

Luther Kiadó – 1085 Budapest, Üllői út 24.; telefon: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu.

A könyvek kézbesítését július 25-étől szintén a MediaLOG Logisztikai Zrt. végzi. Az esetlegesen felmerülő problémákat a fenti elérhetőségeken tudják jelezni. Szíves megértésüket ezúton is köszönjük.

■ KENDEH K. PÉTER *igazgató* (LUTHER KIADÓ)

Finn–magyar ébredési napok

Bakonycsernye–Súr, augusztus 4–5.

„...bátorodjunk meg (...) egymás hite által...”
(Róm 1,12)

Program

Augusztus 4. (szombat)

Helyszín: evangélikus templom (Bakonycsernye, Dózsa u. 1.)

14.00 Megnyitó – *Martti Viljanen, Szarka István*, egykori cserediákok
15.30 Igei alkalom – *Zászkaliczky Péter* (Józs 1,6–9), *Anna Kontkanen*
17.00 Vacsora

18.30 Koncert – nivalai gyülekezeti kórus, nivalai fúvósszextett (vezényel: *Veli Järviluoma*); Örömhír kórus (vezényel: *Szarka Éva*)

Augusztus 5. (vasárnap)

9.00 Sári evangélikus templom: istentisztelet – szolgál a nivalai gyülekezeti kórus és a nivalai fúvósszextett; igehirdető: *Martti Viljanen*

10.30 Bakonycsernyei evangélikus templom – igehirdető: *Szemerei János* püspök

14.00 Záróalkalom – szolgál: *Bence Imre, Heikki Hurskainen*
Lovaskocs kirándulás

Szeretettel várunk!

HIRDETÉS

Fébé-konferencia

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület *Hit a változó világban – Arcal az örök élet felé* címmel augusztus 23. és 26. között konferenciát rendez a piliscsai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.).

Program

Augusztus 23. (csütörtök)

15.30 Szeretevendégység, bemutatkozás, a kapott igék felolvasása
17.00 Nyitóáhitat
18.00 Vacsora
19.00 Ajánlott program: filmvetítés

Augusztus 24. (péntek)

7.30 Reggeli áhitat
8.00 Reggeli
9.00 Hitébresztő előadás: *Izsák*
10.00 Hitébresztő előadás: *Jákób és családja*
11.00 Bibliakörök
12.30 Ebéd
15.00 Hitébresztő előadás: *József, az ács*
16.00 Hitébresztő előadás: *Apostolok*
17.00 Vacsora
18.00 Közgyűlés

Augusztus 25. (szombat)

7.30 Reggeli áhitat
8.00 Reggeli
9.00 Hitébresztő előadás: *Luther Márton*
10.00 Hitébresztő előadás: *Protestáns fejedelmek*
11.00 Bibliakörök
12.30 Ebéd
15.00 Hitébresztő előadás: *Hitvallók Magyarországon (1945–1989)*
16.00 Hitébresztő előadás: *Gyülekezetek Magyarországon (1945–1989)*
18.00 Vacsora
19.00 Ajánlott program: filmvetítés

Augusztus 26. (vasárnap)

7.30 Reggeli áhitat
8.00 Reggeli
9.00 Morzsaszedés, úrvacsorai előkészítő
10.00 Istentisztelet úrvacsoraoesztással
11.30 Ebéd, hazautazás

A konferencia díja: ellátás: 3200 Ft/nap + ágynemű: 500 Ft.
Jelentkezés írásban: Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület, 1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 193. Fax: 1/391-6829, e-mail: febe.egyesulet@lutheran.hu.

Aranyérmes szenzáció: sportbiblia háromezer példányban

Az angol és walesi bibliatársulat „olimpiai rekordja” – és még sok más

▶ **Sportos, lendületes, fiatalos csúcsteljesítménnyel lepte meg a közvéleményt az angol és walesi bibliatársulat. A jó hírt, az evangéliumot tartalmazó sportbiblia a londoni, XXX. nyári olimpiai játékok tiszteletére jelent meg újszerű formában és tartalommal. Az evangélium „szenzációja” mellett tematikus bevezető olvasható benne a Biblia és a sport sokrétű kapcsolatáról. A negyven színes illusztráció még szemléletesebbé teszi az üzenetet. Ugyancsak ez a bibliatársulat adta ki a másik izgalmas olvasmányt, melynek címe: *Sportos élet – Megjegyzések a sportról, a kultúráról és az egyházzal.* Az alábbiakban ezekből a „nyerő” kiadványokból szemezgetünk.**

Sportbiblia a testnek és a léleknek

Mi köze a Bibliának a sporthoz? – kérdezhetné valaki. Nagyon is sok, hiszen nem egy helyen olvasunk benne csapatmunkáról, edzésről, a test és a lélek tréningjéről, célba jutásról, győzelmi koszorúról, teljesítmények tiszta versenyéről. Mindezekről meggyőzi az olvasót a sportbiblia. Előszavában tájékozódhatunk a sportos tartalmú bibliai üzenetekről, a továbbiakban pedig tematikusan a sport és az értékek, a sport és a játék, a sport és a szolgálat, a sport és a hit kapcsolatáról vagy éppen Istennek a sporton keresztül is jelentkező személyes hívásáról.

Csak néhány bibliai példát villantunk fel a gazdag anyagból. Pál apostolt idézzük, aki többször is használ sportkifejezéseket leveleiben. Ír a korinthusi gyülekezet tagjainak a versenypályán futókról, akik közül csak egy nyeri el a versenydíjat (1Kor 9,24); a célegyenes futásról, igyekezetről a *Filippi levélben* (3,12–14); a szabályszerű küzdelemről Timóteusnak („Ha pedig versenyez is valaki, nem nyer koszorút, ha nem szabályszerűen versenyez” – 2Tím 2,5); az elvégzett futás után elnyert igazság koronájáról, a Krisztusban győzedelmes életről (2Tím 4,7–8). Nem véletlen tehát, hogy a sportbibliát úgy ajánlja a bibliatársulat, mint amely a testnek és a léleknek egyaránt szól: *Bible Body Soul*.

Kikre gondoltak a bibliatársulat munkatársai, amikor ezt a nagyszerű kiadványt létrehozták? Azokra, akik lelkesednek a sportért, s akik ugyanilyen lelkesedéssel szeretnék megismerni Isten történetét az emberrel, az emberért, az emberiségért. Meg azokra, akik ugyan lelkesednek a sportért, de még nem lelkesednek a Bibliáért. Mindezek mellett azokra is, akik szeretnének megajándékozni valakit egy olyan értékes könyvvel, amelyben egyaránt megtalálható a sportszennvedély és az Isten iránti odaadó szív.

A sportbiblia negyven grafikáját *Annie Vallotton* svájci bibliaillusztrátor készítette. Vajon a huszonötezer sportolóhoz, versenyzőhöz és a huszonötezer újságíróhoz mennyi jut el a kötetből?

Sport, kultúra, egyház – a test teológiája

Ugyancsak ez a bibliatársulat a kiadója a másik érdekességnek, amely a sportos élettel összefüggő kérdéseket próbálja megválaszolni. Elgondolkodtat reflexiókat találunk a színes, magazinszerű füzetben sport, kultúra és egyház kapcsolatáról. Milyen

konkrét témákban fogalmazódik meg mindez?

A londoni King's College tanára, *Dominic Erdozain* például a sport és a protestáns munkaetika összefüggéseit taglalja. Szerinte a sport a protestáns kötelességtudatra épülő munkaetika világi megfelelője. Sajátosan fogalmaz: „A modern olimpiai mozgalom az izmos kereszténység morális logikájára épült. Mottója: gyorsabban, magasabban, erőteljesebben! Azaz keresztények és *Nietzsche* feltörekvő embere egyesülnek a mozgalom szellemiségében.” Olyan sportolókról is szól az írás, akik a hitet és a sportteljesítményt, a küzde-

ni tudást és a lemondást magas szinten tudták ötvözni. Mint például a mi *Balczó Andrásunk*. Érdekes, nem?

David Oakley, a sportnagykövetek nemzetközi szervezetének ügyvezető igazgatója *Közös pálya?* című írásában a sport és az egyház kapcsolatát gondolja át. Mind a társadalomban, mind az egyházban fontos, hogy ki-ki megtalálja a maga feladatát és helyét a közösségben, s egyéni képességeit a csapatjátékban hasznosítsa az egész közösség javára.

Synthia Sydnor, az Illinoisi Egyetem kineziológia- és közegészségügy-professzora *Sport, nők és Krisztus misztikus teste* címmel foglalja össze gondolatébresztő megállapításait. *II. János Pál*, az egykor sportos katolikus pap megfogalmazásaira támaszkodva fejt ki a „test teológiáját”. Az eredeti bűn ellenére lehet úgy tekinteni a férfi- és a női testre, mint ajánldékok hordozójára, fizikai és spirituális képességek foglalatára. Utal Pál apostol nagyszerű intésére: „Vagy nem tudjátok, hogy testetek, amit Istenről kaptatok, a bennetek levő Szentlélek temploma, és ezért nem a magatokéi vagytok? Mert áron vétettek meg: dicsőítsétek tehát Isten testetekben.” (1Kor 6,19–20)

Sportlelkészség, utcagyerekek világkupája

Andrew Parker és *J. Stuart Weir* szemléletes példákkal mutatja be, milyen kapcsolat van a sport, a spiritualitás és a vallás között. Együtt az azt is megfogalmazzák, mi lehet az erőteljes kereszténység helye és feladata a modern korban.

Az angol egyház az 1850-es évektől kezdve egyre szisztematikusabban kapcsolta össze a sportot és az egyházat, főként kiváló testnevelő programokat nyújtó bentlakásos felsőbb iskolában: a rögbi, labdarúgás, tenisz és más sportágak közösségi művelése sok kiváló sportembert adott a nemzetnek.

Egyházi kezdeményezésre alakult meg 1954-ben a Keresztény Atlétikai Baráti Társasága vagy a Sportolók Lendületben (AIA) nevű szervezet 1966-ban. A sportlelkészség is egyre fontosabb szerepet kapott.

Angol kezdeményezésre szervezték meg az utcagyerekek világkupáját. A 2010-es első verseny helyszíne a dél-afrikai Durban volt, 2014-ben pedig Brazíliában fogják megrendezni. Az ötlet az Egyesült Királyságban működő keresztény emberi jogi szervezettől, az *Amos Trust*től származik.

Minden a lélekben, a fejben és az iskolában kezdődik

Egy szó, mint száz: az Egyesült Királyság nemcsak pénzügyi, infrastrukturális, közbiztonsági szempontból, hanem mentálisan, gondolkodásban és háttérszervezetei tekintetében is felkészülten várja az olimpiai játékokat. A felkészülés nem kampányjellegű volt, hanem a brit kereszténység, az anglikán és más egyházak következetes, több évszázados, töretlen sportnevelésének, test és lélek kiegyensúlyozott képzésének, sportegyház-lelkiség-kultúra együtt fejlődésének is példaértékű gyümölcse.

Míntha valamikor ez nálunk is így lett volna! Hol van ma az izmos kereszténység, a valóban edzett, terhelhető és – legfőképpen – a szabályszerű küzdelemre nevelt magyar ifjúság? Nem az elitre gondolok, amelynek gyermekeihez házhoz megy a testépítő edző, és rendelkezésre áll a konditerem, hanem a sok-sok átlagos vagy rosszabb körülmények között cseperedő gyermekre, fiatalra. Izmos testű és lelkű serdülőkre. De jó lenne csapatostul látni őket iskolában, sportpályán, utcán és templomban! Nagy álmom?

A „hidegverű” angoloknál – lám, érdekes módon – nem álmom, hanem valóság, s ez bizony jó nevelési program, tervszerűség, test- és léleképítés eredménye. A sikeres nemzetépítés egyik titka is századok óta ez – Angliában és bárhol a világon!

■ DR. BÉKEFY LAJOS

■ ID. PINTÉR KÁROLY

► **Betegségem miatt arra vagyok rászorítva, hogy az egyházi sajtón, a rádión és a televízióon keresztül tartsam a kapcsolatot az egyház népével, és a hangzó ígérez is a médián keresztül jussak hozzá. Negyvenhat évi szolgálat után ezzel nem is olyan könnyű beérni. Hétről hétre türelmetlenül várom az újabb lehetőségeket, alkalmakat, információkat. Így vártam július 22-én a Duna Televízió adását is a kilencedik Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozó záró istentiszteletéről... Látva a rengeteg fiatal megtelt a szívem örömmel. Valamit megsejtettem a találkozó megteremtődött atmoszférából is. Az *Evangélikus Élet* múlt heti száma pedig felvillantotta előttem azokat az eseményeket és témákat, amelyek meghatározták a napok programját. Az olvasottak és a fotók elmélyítették az örömet. Isten iránti hála él bennem azért a nagyszerű lehetőségért, amelyet ez a találkozó jelentett. A televízióban látott záró istentisztelettel kapcsolatosan azonban nem hallgathatom el hiányérzetemet, kritikámat sem.**

Az igehirdetés a régi templomi lombsátor – szukkót – ünnepére utalt. Ismerjük a Szentírásból ennek a zsidó ünnepnek a liturgiáját. A papok aranyedényekkel vizet merítettek a Siloám tavából, majd ezzel a vízzel – a hétnapos ünnep minden napján – csordulig töltötték az áldozati oltáron lévő edényeket. Az edényeken túlszorduló víz szétterült az oltár kövein, és szimbolikusan megtisztította. A megmaradt vizet azután kiöntötték az asszonyok udvarán.

A Szélrózsza záró istentisztelet elmélyítette ezt a szimbolikát azzal,

Fonyódligeti visszhang

Szélrózsás széljegyzet az ifjúsági találkozó záró istentiszteletéről

hogy idézte Ézsaiás prófétát: „*Örvendezve fogtok vizet meríteni a szabadulás forrásából.*” (Ézs 12,3)

Az idei találkozó mottójának („*Örömmel merítke a szabadulás vízből!*”) alapjául választott ószövetségi textus jegyében igehirdető testvérem örömmel való merítésre biztatta a fiatalokat, amelynek eredménye lehet az élet különböző területein és problémái között a szabadulás megtapasztalása. (Ez a biztatás azért volt lényeges és fontos, mert – feltételezésem szerint – a találkozón már korábban szó lehetett arról, hogy nem mindegy, hol, mivel és milyen áron akarjuk csillapítani a szomjúságunkat. [Jer 2,13; Ézs 55,1–2] Ciszternából vagy élő forrásból meríteni nem ugyanazt jelenti!)

Ahogy az igehirdetés is utalt rá, ezt az utolsó, nyolcadik napot felfokozottan vidám hangulat uralta. Az emberek énekeltek, körtáncokkal, szinte önfeledten fejezték ki örömeiket. Egy alkalommal Jézus is ott volt a templomban tanítványával a lombsátor ünnepén. Erről János tudósít (Jn 7,37–39), aki azt is leírja, hogy Jézus az ünnep utolsó nagy napján felállt, odafordult a vidám sokadalomhoz, és így kiáltott: „*Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbenem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamaí ömlenek!*”

Dramai pillanat ez! Az igehirdető számára igazi „ziccerhelyzet”. A feladott labdát viszont – bocsánat a profán hasonlatért – le kell ütni! Ezt a drámai szituációt nem lehet elhallgatni. Bizonyára nem egyedül voltam, aki várta, várta ezt a „leütést” – de hiába. Márpedig Jézus ezzel a tetteivel és kijelentésével a szukkót ünnepének minden szimbolikus mozzanatát önmagára vonatkoztatta. És mi Jé-

zusun tájékozódunk, különben bennragadunk az Ószövetség világában.

Nem arról van szó, hogy az igehirdetésben ne hallhattunk volna Jézusról. Hallhattunk. Utalások formájában természetesen többször is. De itt nem utalgatásokról van szó, hanem Jézus egyértelmű és világos hívásáról: „*Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék!*”

Ezt a hívást nem lehet félreérteni. Tovább kellett volna adni. Talán valahogy így bátoríthattuk volna a fiatalokat: „*Drága barátaim! Akinek szomjas a szíve, az figyeljen most Jézus hívására. Ő akarja füledbe, szívedbe kiálta-*

ZSOLZSAI BALÁZS FELVÉTELE

ni: aki szomjas, jöjjön hozzám!... Aki benne hisz, nem fog csalódni...”

Nem tudom, miért vagyunk ilyen bizonytalanok. Nem hiszük el azt, amit Jézus mond az igehirdetéssel kapcsolatban is: „*Aki titeket hallgat, engem hallgat...?!*” (Lk 10,16)

János úgy érte Jézus szavát, hogy amikor az Úr a szomjazókat hívja magához, akkor tulajdonképpen a Lélekről beszél. Akkor pedig nekünk még bátrabban kell hirdetnünk, továbbadnunk az ő üzenetét, melyet a Szentlélek tesz élővé és hatóvá. Ez a mi felelősségünk. És ez az igehirde-

tés, a prédikáció „szentséges volta”, ez Krisztustól kapott megbízatásunk kikerülhetetlen „szent terhe”.

Ezt ismerték fel helyesen a thesszaloniaiak, amikor Pálékát hallgatták: „*...hálát adunk az Istennek, hogy amikor hallgattátok az Istennek általunk hirdetett igéjét, nem emberi beszédként fogadtátok be, hanem Isten beszédé-ként, aminthogy valóban az, és annak ereje munkálkodik is bennetek...*” (1Thess 2,13)

Zavarba hozott a záró istentisztelet igehirdetésének textusválasztása (Fil 4,4–9) is. Különösen a 8. vers: „*Egyébként pedig, testvéreim, ami*

igaz, ami tisztességes, ami igazságos, ami tiszta, ami szeretetre méltó, ami jóhírű, ha valami nemes és dicséretes, azt vegyétek figyelembe!”

Nagyon szeretem a *Filippiekhez írt levélnek* ezt az erénykatalógusát. Fontosnak tartom, mert vallom: ha a keresztényeket nem jellemzik ezek az erények, akkor ott a Krisztus-követéssel valami baj van. De a szukkót ünnepének és a merítés szimbolikus cselekedetének az összefüggésében ez a vers nemcsak zavaró, de értelmezhetetlen is. Mind a két textust megüresíti, kioltja.

A prédikáció azt a látszatot kelti, mintha Jézus a szomjas szívűeknek nem tudna többet mondani és többet adni, mint egy sztoikus morálfilozófus vagy egy talmudista bölcs rabbi. Ha ez igaz lenne, akkor valahol valami nem stimmel. És valóban nem stimmel valami, csak hogy nem Jézusnál...

Így ugyanis megkerülhetetlenül felvetődik a kérdés: kinek tartjuk mi Jézus Krisztust? Erre egy alkalommal ő maga is kíváncsi volt. „*Hát ti kinek mondotok engem?*” – fordult a kérdésel tanítványaihoz. Ismerjük Péter választát: „*Te vagy a Krisztus (Messiás), az élő Isten Fia.*” Jézus így válaszolt neki: „*Boldog vagy Simon, Jóna fia, mert nem test és vér fedte fel ezt előtted, hanem az én mennyei Atyám.*” (Mt 16,15–17)

Jézus nem degradálhatjuk „erénytanítóvá”. Ő Megváltó, Szabadító, amit a neve is jelez! Valóban Isten Fia.

Engedtessek meg, hogy röviden még szóvá tegyem a záró istentisztelet „kreált” liturgikus szövegeit. A záróáldásnál figyeltem fel erre, de valóban minden alkalmazott szövegre érvényesnek gondolom. Úgy vélem, ezeket a szövegeket azokkal kellene megfogalmaztatni, akik harcolják a hit harcát, és akiket az Úristen megajándékozott írói vagy még inkább költői vénával. Ezeket a szövegeket nem lehet „barkácsolni”!

Az istentisztelettel kapcsolatos hiányérzetem és kritikám ellenére végtelenül hálás vagyok ezért az ifjúsági rendezvényért, beleértve a záró istentiszteletet is. A fiatalok közötti szolgálatot mindenkor (negyvenhat éven át) elsőrendű feladatnak tartottam, és hálás voltam Istennek, hogy a gyülekezetekben töretlenül – a legnehezebb politikai időszakokban is – folytathattam ifjúsági munkát. És változatlanul imádkozom azért, hogy a fiatalok közül minél többen meghallják – és megértse – Krisztus hívását.

A szerző nyugalmazott evangélikus lelkész

► **Amikor csak tehetem, mindig ajánlom barátaimnak, tanítványaimnak, hogy a trianoni határ szatmári túlóldalán járva keressek fel Börvelyt is, mert bizony több figyelmet érdemel ez a település. Gyermekkorom szüideit rendszerint itt töltöttem – anyai-apai nagyszülőknél nyaralva –, s már akkor megcsodáltam a temető különleges, másutt addig még nem látott fejfáit.**

Ősi fejfák nyomában a Partiumban

„Ez a tájék Magyarország dagasztó tekenője” – írta *Ady* 1909-es, *Móricz Zsigmond* című cikkében a *Nyugatban*. Megállapítása hatványozottan érvényes településünkre.

Az egykori Ecsedi-láp szélén, a Kraszna mentén elterülő falu lakosait különböző tájakról sodorta ide a történelem. A környékbeli őstelepes, reformált magyarok és a *Mária Terézia* uralkodása alatt több éhínséget is átélt, ezért a termékenyebb Alföldre szívesen kijöved, ugyancsak református székely atyafiak kétszáz év alatt lassan „egybedagasztódtak”.

A környéken nincsenek hegyek vagy nagy erdőségek, s mégis milyen szép faragások, míves famunkák találhatók ma is itt! Ha benézünk régebbi portákra, érdekes tornácoszlopokat, könyöklőket, tulipándíszes deszkamunkákkal kerített, lécrácsozatú verandákat láthatunk.

Már a 19. századi források is sajátos településként említik, elsősorban egyedi viselete, szokásai és nyelvjárása miatt. Nem véletlenül gyűjtött itt népmeséket, népdalokat *Móricz Zsigmond* sem 1905-ben. Kint, a temetőben pedig szűkebb pátriájára emlékeztető, jellegzetes, csónak alakú fejfákra lelt.

Annak nincs nyoma, hogy az ember alakú vagy – ahogy a helyiek mondják – gombos fejfák felkeltették volna az érdeklődését. Íróember lévén viszont felfigyelt a tréfás sírfeliratokra, s egyiket („Itt helybe, Börvelybe / Lepett meg az örök álom, / Ezzel magamat ajánlom”) később fel is használta a *Pipacsok a tengeren* című regényé-

ben. Több környékbeli település tréfás sírfeliratait *Derecskey Imre* gyűjti majd össze, s jelenteti meg 1919-ben *Az Est* című lapban.

E feliratok – ha voltak egyáltalán, mert némely kutatók állítják, hogy többségük csak szájhagyomány útján terjedt – már rég az enyészetei, azonban ősi örökségünk (talán még Belső-Ázsiából származó!) utolsó hírmondóiként ma is szép számban állnak itt olyan, ember alakú fejfák, melyek valaha általánosak voltak a magyarság szállásterületein. Fejreszük valóban emberfej nagyságú és mívesen megmunkált. E fejfák legrészletesebb leírásával *Morvay Péter* foglalkozott, bárki elolvashatja az *Ethnographia* című folyóiratban (1958, 69. évf. 53–69. oldal).

A továbbiakban olyan összefüggésekre szeretnék rámutatni, melyekről nevezett kutatók nem szóltak, mert vagy nem figyeltek fel rájuk, vagy nem tartották fontosnak. A Kárpát-hazában még fellelhető gombos fejfákról többségük úgy vélekedik, hogy török kori képződmények. E fejfák létét arra a szokásra vezetik vissza, hogy egykor a csatában vagy

párviadalban elesettek fejét levágták, kopjára tűzték, majd temetésekor ezt szűrték a hanthoz sírjelül.

Vélekedésük helytállónak tűnik, hiszen Székelyföldtől a Rábaközig férfisírokon valóban sok helyütt láthatunk ilyeneket. Nemrégiben, a

Szilágyságban járva, Sarmaságon magam is lefényképezhettem még pár tuatcot. A börvelyi temető azonban kilóg a sorból, itt ugyanis

az ember alakú fejfa a női sírokat jelöli – a férfiaké csónak alakú! Ezek a gombos fejfák ráadásul vaskosabbak is, mint a másutt láthatók. Tájékozásuk és – házaspárok esetén – egymás mellé helyezésük rendje is honfoglalás kori vagy még annál is régebbi. Hasonlóan Árpád-kori templomainkhoz a környék csónakfejfa temetőihez e sírok mindegyike *keletelt*, azaz keletnyugati tájolású, s minden fejfa nyugatra néz.

A börvelyi gombos fejfák női mivoltának bizonyításakor szólnunk kell még a házaspárok egymás mellé helyezésének rendjéről is. Ha odaállunk egy ilyen páros sír mellé, s a fejfákkal egy irányba nézünk, tapasztalhatjuk, hogy a nő fejfája mindig a férfié felé jobbra áll. Az életben viszont szakrális szituációkban (például esküvőn) ma is a bal oldal a nőé. Még *László Gyula* mutatott rá bodrogközi ásatásai során, honfoglalás kori temetők vizsgálatakor ezen ősi temetési szokásra, vagyis a bal és a jobb oldal felcserélésére.

Fentiekből még ma is sok minden visszaigazolható s bemutatható a börvelyi temetőben. Nem szabadna veszni hagyni, hiszen – mint említettem – ezeréves örökségünkről van szó!

■ OZSVÁTH SÁNDOR

Két emberöltőnyi szolgálat

Beszélgetés Solymár Gábor nyugalomba vonult evangélikus lelkésszel

► Manapság egyre később lesznek szülők gyermekeink, de az emberöltő hossza hagyományosan mintegy húsz év. *Solymár Gábor* lelkészi szolgálata negyvenhárom évet tesz ki, s ez számítható két emberöltőnek, különösképp, ha a szocializmus egyházellenes, lélekromboló éveit kettőzve számoljuk. Budafokon tizennyolc évi munkát zárt le június 23-án, két nappal előbb ünnepélyesen búcsúzott tőle az önkormányzat, munkája elismeréseként kitüntetésként adták át neki. Lelkészi pályájáért hálaadó istentiszteleten mondott köszönetet. Bátran mondhatjuk, hogy nem csak az evangélikus egyházat szolgálta: ökumenikus szellemben tevékenykedett Celldömölkön, Sárváron és persze Budafokon. Akár az istenes versek szavalóversenyeit, akár az őszi borfesztiválok már szokássá vált közös szőlőáldásait, akár a katolikus, református és evangélikus templomot érintő adventi fáklyás felvonulásokat tekintjük, ő élen járt az ökumené szervezőmunkájában. Magának érezte Budafokot, az egykor önálló várost, ezt a hagyományosan katolikus dél-budai kerületet, ahol az evangélikusokat csak a múlt század húszas éveitől kezdve tartják számon. Már elkészült, mikor én a cikkírással kapcsolatban jöttem, tehát már csak mint vendég fogadtam a gyülekezeti teremben, ott válaszolt a kérdéseimre. Sajnálta, hogy nem volt nálam magnetofon, de én különös szerencsének tartottam, hogy nem csiszolt és sokszor átfogalmazott mondatokat, hanem az aktív lelkészi munkától meghatottan és szeretettel búcsúzó ember néha elkalandozó gondolatait hallhattam tőle.

– Mikor érezte először a hívást az egyházi szolgálatra, miként döntött a lelkészi hivatás mellett?

– Ez teljesen természetes volt a számomra, hiszen lelkészgyermek voltam. Két-három éves koromban azt mondtam édesapámnak, kissé kegyetlen gyermekszájjal, hogy nem baj, ha ő meghal, csak ne vigye magával a Luther-kabátot és a Bibliát. Aztán később sokszor együtt mehettem vele motoron, amikor a szomszédos falvakban szolgált. Ennek a motorozásnak később is hasznát vehettem, amikor káplán voltam.

Egyébként én voltam talán az utolsó régi értelemben vett káplán. Előljárom, az akkori celldömölki lelkész tizenöt évi szolgálat után kapott egy szolgálati autót. Nekem azt mondta, ne is álmodjak autóról, csak akkor, ha már leszolgáltam tizenöt évet. Tizenkét évi motorozás után kaptam Trabantot... Volt olyan tél, hogy nem lehetett autóval menni a falvakba, a főnököm nem is ment sem autóval, sem másképp, engem viszont elküldött. Motorral indultam a havas útra, de nem volt nehéz, hiszen gyakorlott voltam, és két keréken egy keréknyom szélességű kis út is elég volt.

– Pontosan mikor és hol kezdődött a lelkészi pályája?

– Mindig jelképesnek tartottam az ordináció dátumát: 1969. június 29., vagyis Péter-Pálkor – az egyházalapító névpapján – történt Sajókázán, ahol akkor édesapám volt a lelkész. Nagyon sokan vettek részt ezen az alkalmon az észak-borsodi kis templomban. Július 1-jén már munkába is kellett állnom Celldömölkön. Ez egyébként olyan hely volt, ahol mindig jól megfértek egymással katolikusok, evangélikusok, reformátusok, testvéri viszony volt közöttük.

Igazán emlékezetes, hogy *Mindszenty* bíboros itt tartotta utolsó egyházi szolgálatát, s a hatóságok félték, hogy tömegesen mennek majd az emberek a búcsúba. Csak azokat engedték be a szomszédos falvakból, akik Luther-rózsát hordtak. Máig nem értik, hogy volt annyi evangélikus azon a környéken. A magyarázatot persze nem ismerték: az evangélikusok adták kölcsön a katolikusoknak az akkor menlevéllel felérő Luther-jelvényt... Evangélikus szempontból pedig artikuláris hely volt Celldömölk – a fél vármegye az ottani evangélikus templomhoz tartozott, volt olyan év az 1700-as évek közepén, hogy *négy száz év* keresztelést végeztek.

Az 1969-es év a személyes életem szempontjából is emlékezetes, hiszen a lelkészi pálya megkezdése után hamarosan megházasodtam. Feleségem *Szilváti Ilona*, aki egyébként okleveles vegyész, szintén lelkészgyermek: édesapja református lelkész volt. Így ő is sok gyülekezeti tapasztalattal és egyéni hitbeli megtapasztalásokkal gazdagította életemet. És nagy hálát adhattunk Istenünknek gyermekeink – *Mónika, Adél, Péter* és *Kinga* – ajándékba kapott életéért.

– Visszatekintve melyik volt igazán kedves szolgálati helye? Celldömölk, ahol indult a pályája, Sárvár, ahol tizennyolc évig dolgozott, vagy Budafok, ahol szintén tizennyolc évet töltött el?

– Fiatalon a nehézségek is könnyebbnek tűnnek, pedig a kezdet igazán kemény volt. Mindhárom helyen voltak nehézségek, de Urunk adott olyan szépséges gazdagságot is, amiért csak hálát adhatunk. Megdöbbenett, hogy még a nyolcvanas évek végén is – amikor már Sárváron szolgáltam – megtilthatta a tanácselnök a szülőknél, hogy hittanra járassák gyermekeiket. Vidéken, a környező falvakban tartottak hittanórákat az iskolákban is, a kisvárosban nem. Persze szemtől szemben a helyi pártvezető is kedvesnek mutatkozott... Megtörtént, hogy egy fiú három hittanóra után sirva búcsúzott, mert megtiltották a szülőknél, hogy a gyermeküket hitoktatásra járassák. Ő aztán ipari tanuló lett, és felnőttként konfirmált. Ez szép elégtétel volt.

Szintén Sárváron történt a nyolcvanas években, hogy csak titokban nézhettük meg *Pasolini Máté evangéliuma* című filmjét, amelyet a moziz hivatalosan csak nagy késéssel vetítettek. Mi a katolikusoktól kaptunk egy kópiát Budapestről. A helyi mozigépésztől csak később tudtam meg, hogy az állásával játszott az illegális bemutatásával. Száz jegyet adtak az evangélikus híveknek, illetve a nagyon kevés reformátusnak, kétszázat a katolikusoknak. Hihetetlenül nagy dolog volt ez akkor, a vetítés végén csöndes, mély örömben, meghatottságban távozó emberek lehetett látni. Erősödöttünk a hitben és az ökumenében.

Nagy szó volt 1981-ben – három évvel a Lutheránus Világszövetség budapesti világyűlése előtt –, hogy Sárváron három egyházmegye papneinak volt előkészítő találkozó. Természetesen a lelkészek is jelen voltak ezen az alkalmon. Nagy segít-

séget kaptunk ahhoz, hogy a világ különböző országaiból érkező vendégek fogadását hogyan tegyük emlékezetessé.

Budafokon meglepett, hogy volt olyan katolikus lelkész kollégám, aki hatvanon túl volt először evangélikus templomban. Itt a két protestáns gyülekezet között őszinte, testvéri kapcsolat létesült, aztán természetesen bővült a katolikus és a baptista testvérekkel is. Az utóbbi időkben színesedtek az alkalmak, gazdagodtak a lehetőségek.

– Pályája azokban az években indult, amikor a hatalom birtokosai véget vetettek az új gazdasági mechanizmusnak, nagyon sanyarú volt az egyház helyzete is.

– Celldömölkön az erőszakos tévesztés idején dolgoztam. Szomorú volt látni a régi életforma, a hagyományos közösségek és a jól működő családi kis birtokok felbomlását. A Kemenesalja és a Rábaköz részben egykező vidék volt az evangélikusok körében, de az egyik sem maradt otthon, mentek a városokba dolgozni. Ugrásszerűen megnőtt azoknak a száma, akiknek megszakadt a szülőfölddel és az egyházzal való kapcsolata is. Észrevehetővé vált, hogy a korábban őszinte, természetes családi kapcsolatrendszer alól kicsúszott a talaj. Egyre nőtt a társadalmi igazságtalanság.

– Sárvár igazán történelmi város. Milyen emlékeket őriz ezekből az évekből?

– Sárvár különösen kedvezett az ökumenének, művelt és nyitott katolikus papokkal lehetett együttműkö-

ponáljon egy kórusművet erre az alkalomra. Mutattuk neki a szöveget: „Proféták által szolt rígen néked az Isten...” Kérdeztem, hogy van-e kedve a veretes magyar szöveg megzenésítéséhez. Nem adott rögtön választ. Kedden kértem fel, de legnagyobb meglepetésemre pénteken már úgy válaszolt, hogy a felével már el is készült. Ennek a műnek az ősbemutatója volt a nevezetes évfordulón. Emellett a kiállításon katolikus énekar is fellépett, latinul énekeltek. Azután *Bánffy György* színművész olvasott fel részleteket az eredeti szövegből: „Az ki zsidóul és görögül és vigré deákul / Szól vala rígen, szól néked az itt magyarul...”

A nagyszabású vasárnapi ünnepséget másnap rangos résztvevőkkel tudományos ülés követte. Az ünnepség után bronz emlékérmeket kaptak a polgármesteri hivataltól a megemlékezésben részt vevők, a szervezésben közreműködők. Örültem nagyon, hogy a gyülekezetem nevében és a gyülekezetemmel ezt szervezhettem.

– Milyen egyháztörténelmi dokumentumot talált Celldömölkön és Sárváron?

– Sok Berzsényi-emlék bújik meg Celldömölkön. Költészetét, verseit sajnos csak szűk réteg ismeri, ma sincs kellő helyen az irodalomtárakban. Berzsényi különös emléket is hagyott hátra: kölcsönt kapott az egyházközségtől. Ebből a pénzből az evangélikusok – a pápai reformátusokhoz hasonlóan – gimnáziumot akartak építtetni Dömölkön. Időközben a pénz elértéktelenedett, s csak terv maradt a kollégium.

Solymár Gábor jobbán fia, Péter, balján leánya, Mónika

ni. Kiemelkedett közülük *dr. Szakos Gyula*, a későbbi székesfehérvári püspök.

A város a magyarországi reformáció egyik bástyája, *Nádasdy Tamás* nádor és *Kanizsai Orsolya* székhelye volt, ahol *Sylvester János, Dévai Bíró Mátyás* dolgozott, és *Sztárai Mihály* is megfordult. Itt kezdhettem meg egyháztörténelmi munkámat, amelyet aztán másutt is folytathattam.

Megszervezhettem – *Molnár Zoltánnal*, a városi könyvtár igazgatójával – a bibliakiállítást. Az akkori múzeumban méltatlan helyen – egy alsó polcon – tartották a Magyarországon nyomtatott első magyar nyelvű könyvet, a *Sylvester-féle Újtestamentumot*, amely Sárváron jelent meg. Sikerült meggyőzőnm a múzeum igazgatóját, hogy rangosabb helyre kerüljön ez a páratlan érték.

Igazán nagyszabású rendezvény volt az első magyar *Újtestamentum* megjelenésének négyszázötvenedik évfordulóján, 1991-ben tartott megemlékezés, amelyet a várossal közösen rendeztünk meg. *Szokolay Sándort* sikerült meggyőzni, hogy kom-

évek elején ismerkedtünk meg. Így tudtunk hozzá fordulni a kérésünkel, hogy vállalja el ezt a nagyrészt missziót is jelentő feladatot. És ő ezt örömmel, lelkesedéssel megtette. Feleségével együtt jöttek másfél, két-évente az alkalomra. Így utólag is őszinte köszönet érte! Halála után özvegye ugyanolyan lelkesen zsúrizett két alkalommal is az alsósoknak megrendezett adventi, karácsonyi szavalóversenyeken.

És Budafokon is számos szép ökumenikus alkalom volt. Albertfalván 1995-ben együtt áldottuk meg a katolikus kanonokkal, *Verbényi István* atyával a helyi Mercedes-üzemet, *Verőcsei Gábor* plébános úrral pedig közös imákat tartottunk a hazáért.

Szabolcs Attila polgármester ragaszkodott ahhoz, hogy a borfesztiválok első napján közösen végezzünk szőlőáldást a katolikus, a református és az evangélikus lelkész, s az ő érdeme az is, hogy az adventi felvonuláson a menet megáll mindhárom történelmi felekezet templománál. Az utóbbi években nagyon szép ökumenikus alkalmak voltak a budafoki református testvérekkel közösen, évenként váltakozó helyszínen megrendezett női világimánapi alkalmak.

Emlékezetesek az úgynevezett ökumenikus paptalálkozók, amikor az ökumené felé hajló lelkészársakkal felváltva jöttünk össze valamelyik parókián baráti és egyben hitépítő, terített asztal melletti beszélgetésekre.

– Tudjuk, hogy négy gyermeke közül kettő papi pályára lépett, Ön te-

hát kétszeresen is „gondoskodott” az evangélikus egyházzal. Milyennek látja a jövőt, akár személyes pályáját, akár az egyház egészét tekintve?

– Segíteni fogok fiamnak Újpesten, hittanórákat tartunk majd feleségemmel. Lányom az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet lelkésze, ő is számít a segítségemre, legutóbb például Grazban szolgáltam. Hála Istennek, négy gyermekünk és a családjuk is számít arra, hogy valamivel többet lehetünk együtt velük. Van öt unokánk, útban van a hatodik, hála Istennek, velük is több időt tölthetünk.

Nem fogok unatkozni. Folytatom az egyháztörténelmi munkákat is.

Amúgy persze én is látom az agasztó statisztikákat, a vallásos érzés háttérbe szorulását. Úgy gondolom, hogy az ökumené lehet a kiút, a Biblia sem ismer semmilyen felekezeti korlátot. A Jézus Krisztusról szóló örömhír megélése, továbbadása, az Istenbe vetett hit ereje, az őszinte imádság lehetősége lehet a bizodalomunk, reménységünk most és mindenkor.

■ B. WALKÓ GYÖRGY

Megtartó és megtartott hit

Van egy ismerősöm, középkorú férfi. Ha magamban felidézem őt, mindig – a mostani szomorú időkben feltűnően – mosolygós arca jut eszembe. Fülige érő szája, élénken csillogó szeme. Az a fajta derű jellemzi, amelyet nem lehet hamisan magunkra öltetni, amely nem személyiségéből vagy gondtalan életéből fakad. Nem lehet nem észrevenni, hogy mosolya és derűs személye mögött Istenben békét lelt önmaga rejlik.

Mindig példa volt számomra ez a hit, amely mögött – biztosan tudom – igen élénk imaélet, Isten igéjének tanulmányozása és ebből fakadóan az emberek felé való segítőkész gondoskodás rejlik. Meglátani a többi ember szükségleteit, nyomorát, míg csak az övék is nem lesz ugyanez a meglepő elégedettség, megtérés. Ez a férfi ebben munkálkodik évtizedek óta. Sokan meglátták benne az Úr fényességét, felismerték istenarcúságát. Sokakat vezetett Istenhez.

Évekkel ezelőtt egyszer – találkoztam vele – nem láttam rajta elmaradhatatlan mosolyát, szeme csillogását. Rákérdeztem, hogy mi történt. Azt válaszolta, Isten nem mindig az élet napos oldalát mutatja, most nincs kedve mosolyogni.

Lám-lám, ő is csak bukdácsoló ember, aki hitküzdelmeket folytat, és olykor eltakarja előle valami Jézus ragyogását – gondoltam, de mire a gondolat végére értem, ő visszafordult, és azt mondta: „Tudod, mit? Butaságokat beszélek, miféle gond lehet az életben, amelyet Istentől kaptam? Miféle sötétség takarhatná el a napot, amelyet az Úr helyezett az égboltra? Mi az, ami képes lenne elfordítani Jézus Krisztus megváltó szeretetétől? Semmi!”

És ugyanaz a kiegyensúlyozott derű ült ki az arcára.

Később évekig nem találkoztunk, és amikor viszontláttam, szembeöt-

ló változást vettem észre rajta. Teste erőtlennek tűnt, lefogyott, arca beesett, bőre sárgás lett, és petyhüdtté vált. Látszott, hogy sok minden ment keresztül. Elmondta, hogy betegségek érték utol, gondjai adódtak a gyermekeivel, és kenyérkereső munkája sem a legjobb kerékvágásban halad.

Kikérte magának az ördög, mint Jóbot, hogy megpróbálja a hitét. Megtagadja-e Istent, ha élete gondokkal lesz teli, ha egyik nehézség a másikat éri – rögtön ez jutott eszembe, és arcát kezdtem fürkészni a válszért.

Csibészes mosolya a szájszögletében és élénken csillogó szeme mit sem változott. Nem is volt már szükség ezután szavakra, tudtam, teste talán legyengült, azonban bensőjében minden változatlan maradt.

Hite megtartotta.

■ SZEGFŰ KATALIN

Jó szelet, Fébé!

Oszlopos tornác lépcsőjéről szemléli a távolságot egy utazóruhába öltözött, középkorú asszony. A messzeséget figyel, ahol a tenger kékje húzódik. Vajon hogy bírja majd a tengeri utazást, a hosszú utat Rómaig, és hogy találja meg a római gyülekezetet? Magabiztos és elszánt. Fontos ügyben indul, és hiszi, hogy minden nehézség ellenére eléri célját.

Egy szolgálólány tart vele, ő viszi a kosarat az útravalóval – elég nehéz lehet, a fejére teszi –, a kezében pedig egy szöszös tarisznyát az úti ruhákkal. Az úrnő egy kisebb oldaltáskát tesz a vállára, láthatóan nagyon vigyáz rá. Aztán elindulnak.

Végigmennek Korinthus főterén, elhaladnak az Apollón-templom mellett, de az Ízisz-szentélyt kikerülik, hogy hamarabb érjenek Kenkhreába, a kikötőbe. Egy üzletsoron mennek végig. A szolgálólány szeretne megállni kicsit nézelődni, de erre most nincs idő.

Üveggyöngyökből fűzött nyakékeket és homlokpántokat árulnak a kereskedők, hangosan kínálják a portékájukat. A lánynak fáj a szíve értük. Asszonya megroja, figyelmezteti, mit tanított az apostol a szépségről. Nem a hajcsavargatás, nem a nyakékek, nem a feltűnő ruhák adják a nő igazi értékét, ne sajnálja, hogy ezek most itt maradnak. Ez már nem illik hozzájuk.

Nagy kockaköveken lépkednek, római út a neve. A nagy császár építtette Korinthus városának, amikor újjáépült a város. Széles út palotákkal és pálmákkal szegélyezve. Nincs még tizenégy éve sem, hogy egy új város nőtt ki a régi, elfelejtett romokon. Dicső császár volt Julius Caesar! Mindenütt tetten érhető az építettől ízlése a római divat szerint emelt épületek során.

Domboldalon haladnak lefelé, ahol sziporkázón tündöklnek a tenger.

A hűséges kísérő aggódva kérdezi úrnőjét: miért fogadta el ezt a megbízást, amely férfiaknak is nagy próbatétel lenne? Miért vállal nő léte ilyen veszélyes küldetést? Hallhat-e hírt róla, kit kérdezzen, ha elfogy a türelme? Végül arról faggatja, hogy mikor szándékozik visszajönni, bár azt maga is tudja, hogy a következő „jó szél” beállta előtt nem térhet vissza az úrnő. Télen nem indulnak hajók.

Legalább egy évig nem látják egymást. Hogy tud majd a szolgálólány hűséges maradni az úrnő Istenéhez, hiszen olyan könnyen megkísérthe-

tő... Nem könnyű feladat vár rá, a barátnői minden héten csábítják, menjen velük szórakozni a kikötőbe. Az apostol azonban haragszik ezért.

Nem egészen érti a lány, miért nem lehet vidám egész heti munkája után, de asszonya mellett elfelejti a kísértést. Nem akar visszatérni a múltjához.

Megérkeznek a kikötőbe. Nagy a nyüzsgés és a zaj. Izmos rabszolgák nehéz zsákokat cipelnek, hatalmas hordókat görgetnek a meredek úton lefelé. Ott áll egy szállítóhajó, és áruk sokaságát nyeli el. Jól öltözött utasok is feltűnnek, akik ezzel a hajóval fognak utazni. Az úrnő is odaáll közéjük. Aztán lassan elindul a menet a hajó felé.

„Ajánlom nektek nőtestvérünket, Fébét, aki jelenleg a kenkhreai gyülekezet szolgálója.” (Róm 16,1)

Az asszony megtapogatja a táskáját, megvan-e a fontos tok, benne a világraszóló örök érték, az apostol levele. Megsimogatja a bőrtokot, és sokadszorra már megfogadja szívében, hogy élete árán is megőrzi.

– Imádkozom érted, leányom, hogy megőrizhesd a hitedet. Az Úr ad erőt a kísértésekkel szemben. Kérlek, te is hordozz engem imáidban.

– Isten óvja, úrnőm, és adjon jó szelet!

Hosszú, hetekig tartó tengeri út után fáradtan, elcsigázva száll ki a hajóból Fébé. A parton megpróbál tájékozódni, valami jelet keres, hogy felismerje testvéreit, de nem talál senkit. Egy mezítlábas rabszolgafíu ajánlja fel számára a szolgálatait. Viszi a csomagját, és elkíséri az újhitűek közösségéhez. A keresztyének megtarthatják istentiszteletüket saját otthonaikban, de az üldözés szele folyton meglegyinti őket.

Az úrnő jutalmat ad a fiúnak, és meghívja az összejövetelre.

– Találkozhatsz az egyedüli Istennel, aki szeret téged, és megbocsátja vétkeidet.

Nagy fekete szemekkel néz rá a gyermek, és csodálkozik, hogy van, aki az ő vétkeket is megbocsátja.

A testvérek szeretettel fogadják az asszonyt, és részletesen be kell számolnia a hajóútról. Mesél a szélcsendes éjszakákról, amikor megállt a hajó, és az égboltot figyelték. Imádkoztak, küldjön Isten jó szelet. Aztán voltak viharos napok. Hatalmas hullámok csapkodtak, az evezősök alig tudták megtartani a hajót. Sokan aggódtak, mások betegek lettek, de Fébé nem félt, mert tudta, hogy küldetése fontos. Isten maga gondoskodik arról, hogy elvégezze szolgálatát.

Előveszi a féltett bőrtokot, és átadja Pál apostol levelét a véneknek. A levelet Pál a római gyülekezetnek írta, amelynek tagjaival személyesen még nem találkozott, de hallott hitükről.

A levél olvasása közben a rómaiak érezték, hogy árad rájuk a Szentlélek szele. Különleges élményben volt részük. Látták, ahogy az apostol sziklaköveket rak le, megalapozza a Krisztus egyházát. Lelki szemeik előtt megjelent a jeruzsálemi pünkösdi emléke, lángnyelvekkel és tömeges megtéréssel. Némelyek nagy tüzet és máglyákat láttak Róma utcáin. Égett hús szaga terjengett a paloták között. A látomás egyszerre volt felmeretes és minden képzeletet felülmúló.

Isten jelenléte megszentelte a levél olvasását, és földre borulva esedeztek, hogy hűségesek lehessenek az üldözések idején.

Az egyház születésének órájában egy asszony adott példát kezei társainak a krisztusi küldetés betöltéséről. Menjtek széles e világra!

Fébé élete ma is prédikál.

Mintha ezeket kérdezné tőlem: Mekkora veszélyt vállalsz az ige célba juttatásáért? Milyen kifogásaid vannak, amikor az Úr szolgálatot bíz rád? A fontossági sorrendben mi áll legelől: a munkahely elvárása, önmagad megvalósítása vagy az ige hordozása?

Uram, adj jó szelet nekem, hogy minden helyre eljussak, ahová általam küldöd szent igédet!

■ FRITTMANN MAGDA

A hónap igéje

„Az Úr meggyógyítja a megtört szívűeket, és bekötözi sebeiket” (Zsolt 147,3)

A történelem során három nagy korszak volt, amikor különösen is sok csodát tett az Úr: Mózes korában, Ilés és Elizeus életében, valamint az Úr Jézus és tanítványai munkálkodásakor. De belső, lelki csodák mindig vannak. A külső csodák csak jelei Isten országának, az Úr hatalmának, és biztatást jelentenek, hogy higgyünk őbenne, az egyedül hatalmas, de szerető Úrban.

Igénkben a külső csodáknál nagyobb csodáról van szó. Amikor az Úr a szívet és lelket gyógyítja. Bízál, testvérem, ő meg tudja gyógyítani a megtört szívedet is, és kész bekötözni a te sebeidet is. A külső csodát esetleg lehet utánozni, de ezt nem. És még valamire figyeljünk. A csoda ige nélkül hiábavaló és üres. Talán kábítás is. Ne a csodadoktorokat, a testileg gyógyító közösségeket keresd – hanem azt a helyet, ahol az ige is hangzik, és a holisztikus segítséget kínálja az Úr; ahol az ige tisztán és igazán hangzik, ahol Isten szava megszólít, bűnbánatra és életátadásra vezet. S ha már a szerető mennyei Atya vette kezébe az életedet, ez elég. A testi csoda csak ráadás lesz.

A szív és lélek csodájára van szükség. Arra, hogy tiszta legyen a szíved, erős a lelked. Sok a megtört szívű ember. Talán te is az vagy. A „megtört” jelentéséhez tartozik az is, hogy „megrepedt, meghasadt”. Repedések keletkeztek életed „ciszternáján”. Elfolyik a víz. Hallod az ígét, kapod az áldást, és nem marad meg benned. Délelőtt kilenckor már nem emlékszel a kora reggel olvasott igé-

re. A barátodnak nem tudsz mit mondani vigasztalásul és bátorításul. Jól indulsz, és hamar kifulladás. Könnyen föladod.

Vágyol fölüdülni? Vágyol friss és örömteli lenni? Az Úr azért jött, hogy a megrepedt nádat összeforassza, azaz olyanná tegye bensődet, hogy megmaradjon abban az ige, a sok áldás.

Vannak meghasadt életek is. Van, aki csalódott, aki már maga sem tudja, hova tartozik, és kiben bízson. Szkizofrén. Aki már nemhogy nem tud, de nem is akar bízni másban, nem is számol a szeretetközösséggel. Lehet, hogy még ott tart, hogy én vagyok a legbölcsebb, én ítélek meg mindent a legjobban – de már elindult a végzetes pusztulás útján. Megrepedt, kiszáradt, meghasadt lelkű és kiégett lesz.

Az Úrnak a szíve hasadt meg értünk a Golgotán, annyira szeret. Az életét is odaadta, csak hogy a te meghasadt életedet átélje. Jézus mindig és mindent érted tesz. Ő nem még egyet recsszen a megtört nádszálon, hanem helyreigazítja és összeforrasztja.

Ne csüggedj! De nem is fogsz csüggedni. Mert már nem a másiktól, a helyzettől és a körülményektől függ az életed, hanem egyedül a mindig megértő mennyei Atyától.

Csak az Úr tudja bekötözni ezeket a sebeket. Testi betegségeidben és a lelkiekben is jöjj öhozzá. Biztos, hogy megért, szeretettel fogad, és meggyógyít. Még téged is.

■ SZÉLL BULCSÚ

HETI ÚTRAVALÓ

„Akinak sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bíztak, attól többet kérnek számon.” (Lk 12,48b)

Szentháromság ünnepe után a 9. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéi a naponkénti keresztyén életvitel fontos kérdései kapcsán azt hirdetik, csak hűség és engedelmesség által élhetünk az Úr Krisztussal közösságban: „Hú az Isten, aki elhívott minket az ő Fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre.” (1Kor 1,9; LK) S az ő elhívása visszavonhatatlan, ezért valljuk: „Ha elenyészik is a testem, szívem köszik-lája te maradsz, ó, Isten.” (GyLK 723) A hűséges és engedelmes szolga Istentől kapott talentumaival az ő javára sáfárkodik, és szeretetközösségben élhet vele mindörökké: „Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bíztok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!” (Mt 25,21.23) Mert: „Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzőjének vacsorájára!” (Jel 19,9) Pál a feltámadott Úr Krisztussal való találkozás után átértékelte életét: „...azt, ami nekem nyereség volt, kárnak ítéltam a Krisztusért. (...) Hogy kitűnjék rólam általa: nincsen saját igazságom a törvény alapján, hanem a Krisztusba vetett hit által van igazságom Istentől a hit alapján...” (Fil 3,7.9) Hiroshima pusztulásának emléknapján mi is kiáltunk a mélységből: „Ha a bűnöket számon tartod, Uram, Uram, ki marad meg akkor? De nálad van a bocsánat, ezért félnek téged.” (Zsolt 130,3–4) Salamon királyra sok bízott, ő isteni bölcses-séggel szolgáltatót igazságot, mondván: „Adjátok annak az élő gyermeket, és ne öljétek meg, mert ő az anyja!” (1Kir 3,27) Órállóvá tett prófétájától többet kér számon az Úr: „Ha... figyelmezteted az igazat..., és ő nem vétkezik, akkor életben marad..., és te is megmented a lelkedet.” (Ez 3,21) Követői elé Jézus a Teremtő eredeti akaratát tárta a házasságról: „Amit tehát az Isten egybekötött, ember azt el ne válassza.” Megáldotta a kicsinyeket: „Engedjétek és ne akadályozzátok, hogy hozzám jöjjenek a kisgyermek, mert ilyeneké a mennyek országa.” (Mt 19,14) Pál az Isten akaratához igazodó, bölcs életfolytatást javasol, s ily igazi ünneplést: „...mondjátok dicséretet szívetekben az Úrnak, és adjátok hálat az Istennek... mindenkor mindenért... Jézus Krisztus nevében.” (Ef 5,19–20) Pilátusra sok bízott: „Semmi hatalmad nem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna nekem”; ám neki fontosabb volt a császár barátság. „Ekkor kiszolgáltatta őt (Jézust) nekik, hogy megfeszítsék” a zsidók királyát. (Jn 19,11.16) Heti igénk elvárásainak a keresztyének csak úgy tudnak megfelelni, ha hű és okos sáfárként szolgálnak embertársaiknak. Jézus szent: „Boldog az a szolga, akit, amikor megérkezik az úr, ilyen munkában talál! Bizony, mondom nektek, hogy az egész vagyona fölé rendeli őt.” (Lk 12,43–44) Luther szerint: „A keresztyén mindenestül felebarátjának szenteli magát. Szolgálja, segíti, tanácsolja ingyen, merő irtalomból. Szolgál önként és szívesen, nem várva, hogy kérjék.” Ó, Uram, „Segíts, hadd végezzem / Minden dolgom serényen, / Készséges szolgálóként...” (EÉ 436,5)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Szürke farkas

Magyarország területéről kiirtották, és hosszú évekig legfeljebb alkalmi előfordulásai voltak. A Kárpátok, illetve Erdély felől kóborolt be egy-egy példány. Az utóbbi években azonban már ismét hallható a farkasüvöltés hazánkban. Aggtelek környékén és a Zempléni-hegységben kis, szaporodó állományok vannak, de kóborló példányok felbukkantak a Bükkben és a Mátra erdeiben is. A legújabb szakmai összefoglaló szerint az Alföld déli felén is vannak kölyköket nevelő farkasok.

A farkas hazánkban az összefüggő, lehetőleg kevésbé háborgatott erdőket kedveli, a településeket és az embert kerüli. Azokban az országokban, ahol még sok a farkas, a farka vadászik, de a párban élők és a magányos egyedek is boldogulnak.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

csak szopnak, majd a szülők által elnyelt, előemésztett húst fogyasztják. A szuka állandóan velük van, miközben a kan vadászik, és ellátja őket étellemmel.

RAJZ: BUDAI TIBOR

A nyári időszakban nagyon sok rágcsálót, pocskot, egeret, a nyílt területen hörcsögöt pusztítanak el. Télen szarvasra, vaddisznóra és muflonra vadásznak. A hazai erdőben mindhárom vadfaj túlszaporodott, esetenként jelentős kárt is okoznak. Így egy kis létszámú farkasállomány jelenléte kifejezetten hasznos.

A farkasok – különösen a téli időszakban – igen nagy területet járnak be. Mielőtt este vadászni indulnak, gyakran hallatják jellegzetes üvöltésüket.

A farkában csak a domináns kan és szuka szaporodik. A párzás a téli és a kora tavaszi időszakra esik, ezután körülbelül két hónap múlva születik meg a három-nyolc kölyök. Eleinte

A farkas hazánkban fokozatosan védett. Lőni vagy bármi más módon elpusztítani tilos. Természetvédelmi értéke kétszázötvenezer forint

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

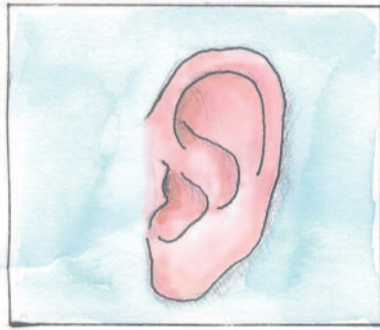
1. Mit gondolsz, hány farkas él Európában?
2. Ismersz-e olyan gyermekmesét, amelyikben szerepel farkas?
3. Mit gondolsz, milyen súlyú egy farkas?

Válaszok:
1. hász-huszonöt ezer; 2. Piroška és a farkas; 3. 40-70 kg.
farkas és a hét kecskegida; 3. 40-70 kg.

A reménység zsoltára

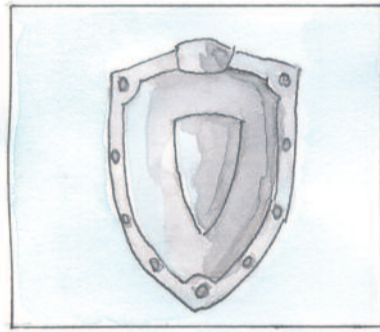
▶ Az alábbiakban a 31. zsoltár első hat versét olvashatjátok, de egy kicsit hiányos a szöveg. A hiányzó szavakat írájtok a vonalra! Ebben a rajzok segítenek, de természetesen a három rajz közül mindig csak egyik ábrázolja a megoldást.

Hozzám menekülök, Uram,
ne szégyenüljek meg soha!
Ments meg engem irgalmasan!
Fordítsd felém

füledet

siess, ments meg engem!
Légy erős

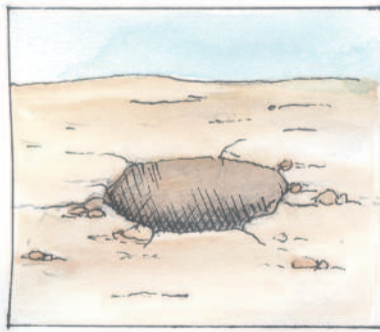
pajzsom

erős váram, segíts rajtam!
Mert te vagy az én szikla

templomom

vezess, és terelgess engem nevedért!
Szabadíts ki a

gödörből

amelyet titkon vetettek nekem,
mert te vagy az erősségem.
..... bízom lelkemet,

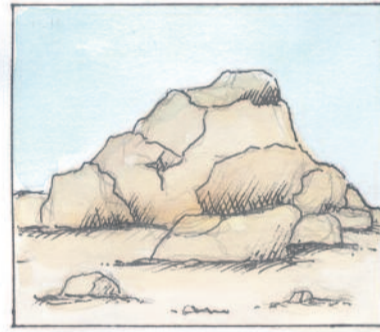

madaradra

te váltasz meg engem,
Uram, igaz Isten!

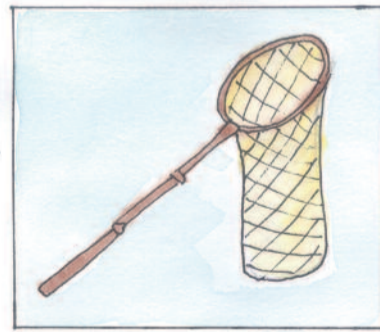
telefonodat

kősziklám

barlangom

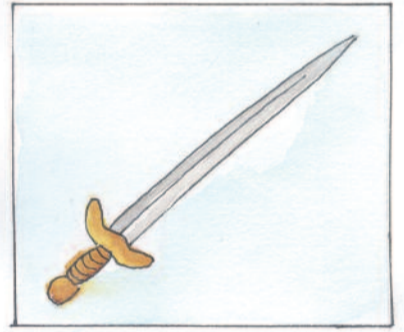
hálóból

felhődre

kezedet

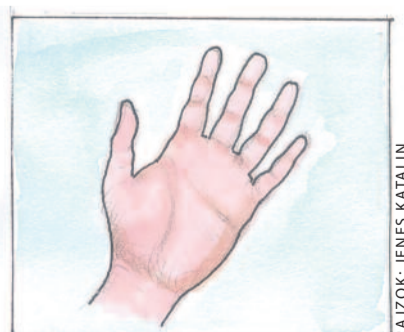
kardom

váram

börtönből

kezedre

RAJZOK: JENES KATALIN

► **Bethesda Gyerekkórház. Szemben kis épület, barátságos előszobával. Amíg várakozom, belenézek az újságokba. Fialat nő érkezik: „Piroska üzeni, hogy azonnal jön” – mondja mosolyogva. Negyed óra, és kinyílik az ajtó. Kedvesen üdvözlő, és hellyel kínál a délelőtti csendben.**

Dr. Komlói Piroska szakpszichológus, a Károli Gáspár Református Egyetem docense. Családjában a lelki segítő hivatás generációkon keresztül ível. A család- és párterápia módszerének hazai fejlesztése fontos része gazdag munkásságának. Jelenleg is több helyen tanít, előadásokat tart.

Először indulásáról kérdezem, gyerekkoráról és iskoláiról. Milyen tapasztalatokat fogalmaz meg az elmúlt évtizedekről?

– Hálás lehetek – kezdi az emlékezést –, mert a szüleim, miután befejezték az egyetemet, nagy szeretetben és szerelemben kötötték házasságot. Kölcsonös figyelemben „párnázták ki” azt a fészket, amelyben a gyerekeik – én és három öcsém – születtek.

1946–52 nem volt könnyű időszak. Közben édesapám elvesztette az állását. Ő Debrecenben *Karácsony Sándor* professzornak volt tanársegédje. Amikor 1949-ben, az állami direktívák miatt megfélemlítő ideológiája miatt megszüntették a professzor állását, édesapámnak is mennie kellett. Átmentünk a Dunántúlra; édesanyám Pécs környékére való, egy baranyai kis faluban született, nagybátyja ott volt református lelkész...

– *Ott indult el az életbe?*

– Ott kezdődött az eszmélésem, ott érettségiztem. Az emlékeim szépek, jó visszagondolni rájuk. Meglett emberek voltunk, mikor megértettük, hogy édesapának nem volt könnyű helyzete. Nem lépett be a pártba, ezért állandóan zaklatták. Nem lehetett tanszékvezető, de mint „szürke eminenciásnak” nagy respektje volt az egyetemen. Milyen másként tudtak ők egy békés világképet képviselni! Hogy a problémákkal meg lehet birkózni, a helyzeteken lehet változtatni, ha elég okosak vagyunk és felkészültek.

– *Szülei hatására választotta a tanári pályát?*

– Jó volt látni, hogy ők tanítanak. Tizenhét évesen említettem nekik, hogy én is ezt szeretném folytatni. Azt felelték: akkor tudnék legjobban szolgálni, ha pszichológiát tanulnék, de más szakot választottam. Az oroszról azt reméltem, hogy világnyelv lesz, de hát ez naivság volt a ré-

szemről. Am ennek köszönhetem a csodálatos orosz irodalmat! Harmadévesen nyertem egy ösztöndíjat Moszkvába, ami fantasztikus élettapasztalattal járt. Messze az otthontól: kollégium, idegen kultúra, teljesen más világ...

A diploma után a pszichológia irányába fordultam. Iskolapszichológus akartam lenni, hozzákezdtem az angol nyelv tanulásához, mert láttam, a legtöbb dolgot csak így lehet elérni. Váratlanul meghívást kaptam a klinikai vonalra, amelyet *Mérei Ferenc* kezdett éppen abban az időben. Sok mindent elsajátítottam tőle, főleg azt, hogy merre kell tovább keresni a tudás forrásait.

– *Más professzorok is segítettek pályáját?*

– Később *Buda Béla* lett az a szakember, akitől rengeteget tanultam, és aki kinyitotta a gondolkodásomat a társadalom, a történelem, a szociológia felé, nemcsak az egyén mélységében, hanem szélesebb társadalmi vonatkozásokban is. Ehhez kapcsolódik a spiritualitás: hogyan lehetne munkámba bevonni a vallás, a hit kérdéseit.

A kilencvenes években meghívást kaptam a Debreceni Református Hittudományi Egyetemre, néhány évig a pasztorálpszichológus-képzésben vehettem részt. Ott kezdtem el azon gondolkodni, hogyan lehetne bekapcsolni a gyógyító munkába a lelki, spirituális erőforrásokat. Sajnos oktatásunkból az utóbbi időkig ez nagyon hiányzik.

– *Milyen indokkal?*

– Ez nem a pszichológus dolga. Szerencsére a tudomány bölcsebb lett, és az utóbbi évtizedekben az úgynevezett pozitív pszichológia, a transzperszonális pszichológia keresi, hol lehet jobban megragadni a vallás, a hit kérdését, a gyógyításba való bevonását.

2011 őszén elkezdtem szervezni egy kis kört, először csak a református kollégáknak, de a következő hónapban már jött megkeresés evangélikus részről is. Protestáns Pszichológusok Baráti Körének neveztük el magunkat, és itt gyűltünk össze, a kórházban. Én a gyakorlati terápiait folytató társakat szerettem volna csoportba összehívni, hogy mélyüljön a tudásunk. Kicsit csalódott voltam, hogy kezdeményezésem nem a

A lélek sebei

Beszélgetés dr. Komlói Piroska pszichológussal

Valami más formát kell keresnem; lehet, hogy egy internetes oldalt indítok el, mert sokan este, a napi teendők végeztével még olvasnak, tájékozódnak.

– *A család- és párterápia a szakterülete.*

– Az 1970-es évek közepétől ez az érdeklődésem legfőbb iránya. Kisdoktori disszertációm is ebből írtam, azután a PhD-dolgozatom is ebből a témából született. Egyre nagyobb szükség van arra, hogy a családok valamilyen segítséget kapjanak. Mindaz, ami a családot működteti – a szeretet, az áldozatkészség, a másik örömeinek keresése, az önfegyelem, a lemondás –, mára kivészett a közgondolkodásból. Ezekről nem lehet hallani, csak esetleg a vasárnapi istentiszteleten. A család ezek után két önző ember szövetsége marad, amelyben mindenki önmagát akarja boldoggá tenni. És itt leáll a motor, ami működteti a kölcsönösséget.

– *Milyen tapasztalatokat szerzett?*

– Egy-egy családra sok órát fordítunk, az eredmény mégis mérsékelte, mert elemi dolgok hiányoznak: a szeretet, az önkontrol készsége, az önfegyelem. Mivel a környezet, az iskola, a társadalom nem segítette ezeket kifejleszteni, ezért a terápiában

esetleg ki-kiráérez, hogy itt mást kellene tenni. Vannak, akikben önfejlesztési erők működnek, de vannak emberek, akikben nincs meg ez a belső fejlődési potenciál, ahogyan a szakma mondja.

Azt tapasztalom, hogy munkálkodásomnak olyan hatásai vannak, amelyeket én nem érzek, nem látok. Gyülekezetek, intézmények hívnak előadásokra, s az embernek fogalma sincs, hogy ezeken milyen talajra hull az, amit mond. Hasznos volt, vagy elszállt a szélbe?... És akkor egy-két év múlva jön valaki, mondván, egyszer hallott engem, és segítettek neki a szavaim!

A református egyház Csillagpontjára, az evangélikus Szérlőzsa találkozókra rendszeresen járok, és mindig bizakodással töltönek el az együttes órák.

– *A Károli Gáspár Református Egyetemen régóta tanít.*

– Azt hiszem, az egyetemi oktatás sem hiábavaló. 1997 óta tanítok ott, előtte hat évig egy oxfordi gazdasági iskolában oktattam. Magam sem értettem, miért küldött oda a Gondviselő, viszont rengeteget tanultam, úgy érzem, korszerű pedagógussá váltam.

Sokat kérdeznak a fiatalok, ez a korosztály „prolongált kamaszkorból” áll. Sajnálom őket, mert anyányi, apányi emberek, elvileg lehetnének sokkal érettebbek is. A lelkükben még mindig sok a gyermeki vonás.

Egy részüket ugyanakkor az élet működtetésében felelős gondolkodás jellemzi. Nagyon érett, önmagukat okosan leterhelő, szorgalmas, munkát vállaló emberek vannak közöttük. A keresztény családokban vallásos értékrendben nevelkedők sokkal szerényebbek, nem tudják előadni a tudásukat. És vannak az életet könnyebben vevő fiatalok, akik rögtön elmondják az ötletüket. A párkapcsolattal, a szülőkről való leválással van a legtöbb gondjuk. Úgy kellene leválniuk, hogy nem elszakadva, hanem fokozatosan távolodva egyre több önállóságot kapjanak.

– *Kolozsváron és Marosvásárhelyen is tanított...*

– A kilencvenes évek végén Kolozsvárról jött két háziasszonyos diák egy konferenciára, és kérték, menjek el hozzájuk tanítani. Én boldogan igent mondtam. Havonta jártam ki négy esztendőn keresztül. Azután ők ha-

zamentek Csíkszeredába – nagy örömmre nem Nyugat felé. Most oda járok egy évben kétszer-háromszor. Jó szakemberek lettek, tehát a stafétatöbbséget értő kezekbe adtam át. És ez nagyon jó érzés, valahol ez is a munkámat igazolja.

– *Mi a helyzet a hívó családokkal?*

– Egyre gyakrabban hívó pszichológust keresnek. Ilyen értelemben gyorsabban lesz egy közös alapunk, de a lelki gubancokat kibogozni nem sokkal könnyebb, mint a nem hívó embereknél. Azt hiszem, az ő esetükben több erőforrás tud segíteni abban, hogy bízzunk a sikerben. És ezeket érezve az ilyen családok jobban tudnak bizakodni, megfelelni a kapcsolatoknak.

– *Végezetül hitéről, templomáról kérdezem...*

– Családomnak köszönhetően beleszülettem két mélyen hívó ember kapcsolatába. A rokonságom is ilyen, lelkészek vannak közöttük; istenfélő emberek vagyunk. Az utóbbi évtizedekben egyre több aktív megkeresés jött gyülekezetek részéről. Az evangélikus egyházzal is nagyon jó a kapcsolat, személyes ismeretségeket szereztem, lelkész barátokat. A teológia képzésébe is többször meghívtak, és előadásokat tartottam a révfülöpi evangélikus konferenciaközpontban.

Honnan veszek mindehhez erőt? Ehhez az Úr ad erőt! Kapok megerősítést, és a szolgálat is feltölt. Sok apró dolog, visszajelzés arra ösztönöz, hogy folytassam. Sokat gondolkodtam azon, hogy vissza kellene már vonulni. De amíg lesz kíváncsiságom, és kapok olyan visszajelzéseket, hogy nem tompultam el, addig hirdetem a munkám értelmét. És teszem a dolgomat...

Végezetül szólni szeretnék arról, hogy a pszichológus munkája ma már nemcsak az egyén, a család, egy-egy csoport szolgálata, hanem a társadalomé is! *Dr. Kopp Mária* – orvos, pszichológus, a Semmelweis Egyetem Magatartás-tudományi Intézetének közelmúltban elhunyt professzora – meghívott, írjak egy nagyobb munkájába. Az új *Nemzeti alaptanterv*be a fejlesztési területek, nevelési célok közé bekerült a *családi életre nevelés*. Kidolgoztunk egy olyan tematikát, amelyet fel lehetett ajánlani, hogy segítsük a tanárokat.

A Károli Gáspár-egyetemen osztályfőnököknek volt lehetőségük arra, hogy – továbbképzés keretében – jobban megismerjék az elképzelésünket. Remélem, ez rövidesen országosan is elfogadott lesz. És áldás lesz rajta, ha a pedagógusok a gyerekekkel olyan témákról tudnak beszélgetni, amelyekre nagy szükségük van. Ez megérte az áldozatot és a fáradságot.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Történt pedig az Úr 2012. esztendejében az Európai Unió egyik kicsiny államának fővárosában, annak is egyik külső kerületében, hogy már vagy két évtizede élt egymás mellett két szomszéd család.

Nem voltak ők rossz szomszédok, igaz, éppenséggel különösebben jónak sem volt mondható a kapcsolatuk. Olyan „korrekt”, ahogy azt az effélékre szokták arrafelé mondani. Ha találkoztak, köszöntek egymásnak, néha-néha egy-két szót is váltottak az időjárásról és más haszontalan dolgokról. De – jóllehet leány éppenséggel akadt mindkét háznál szép számmal – például húsvéti locsolásra már soha nem mentek át egymáshoz.

Igaz, egyszer – sok évvel ezelőtt – adódott egy kis locsolkodás, amikor is kertöntözéskor egyiküktől véletlenül áttévedt egy kis víz a szomszéd kertjébe. Nem is volt rest a tüzes szomszédasszony, ő is azonmód neki-

fogott az öntözésnek, ámbár ő egy vödörrel – s hogy, hogy nem, egy vödörnyi pont nyakon is találta a kerítés túloldalán békésen slaugozó gazdát.

De már az is igaz, hogy attól fogva, ha néha átszökött a kutya a kerítés részén, hogy dolgát a túloldalon végezze, egy percig sem hihették az eb derék tulajdonosai, hogy aznapra megszabadultak a végtermék takarításának kellemetlen feladatától, merthogy az – hogy, hogy nem – bizony soha nem a szemetesben landolt, hanem rendre visszakerült gazdáji birtokára.

Így élt hát a két szomszéd család csendes békességben, tisztességgel, távolgártartó udvariasságban a békés, falombok övezte kertvárosban. Nem is lehetett ez másként! Hiszen mindig is tudták egymásról, hogy elveik, világnézetük nem egy töről fakad, s –

véltek – ami még fontosabb: nem egy oldalhoz tartoznak. Hol egyikük örült a választások eredményének, hol másikuk lógatta orrát a referendum eredményének kihirdetésekor, soha nem volt – s tán soha nem is lesz – közöttük ebbéli közös nevező.

Egyszer aztán az egyik szomszéd, tán elunva ezt az állapotot, megelégetve a hűvös léghőmérsékletet vagy csak egyszerűen szeretetből és jó szándéktól vezérelten – ez már aligha fog kiderülni valaha is –, átcsongett a másikhoz, mondván: ötvenedik házassági évfordulójukat ünneplik ők a hétvégén szeretett feleségével, s nagy örömeikre szolgálna, ha a népes vendégsereg közt tisztelgetést tenné a szomszédasszony is. Koccintani egyet s osztozni az ő fölöttébb nagy örömeikben.

Szomszédmese

A meghívottak nem nagyon tudták mire vélni az invitálást, csak forgatták kezükben a nem túl díszes meghívót, szavuk sem nagyon volt, s tán még a szájuk is tátva maradt. Hiszen ki látott még ilyet? Hogy ők átmenjenek a szomszédokhoz?

De mert eredendően nem voltak gonosz emberek, sem neveletlenek, tisztelettel elfogadták a meghívást. Méltó ajándékot is készítettek, s a megbeszélte időben valahányan betoppantak.

Odaát a kedves, vidáman mulatozó vendégsereg ha nem is barátokként, de úgy fogadta őket, mintha mondjuk legalábbis már évtizedek óta szomszédok lettek volna... Szó szót követett, a magázást tegeződésre cserélték, és valamennyien érezték, hogy most valami nagy dolog

történt az ő kicsiny életükben. Ők, akik – azt hitték – soha nem lehetnek igazán jóban a köztük lévő falak miatt – elkezdtek összebarátkozni.

Azóta mosolyogva köszöntik egymást, és már nem legyintenek, ha kerttakarításkor átszáll a por. Igaz, a kerítésen túlról sem hallatszik azóta porszivózás hangja – vasárnaponként... S ehhez nem kellett semmi más, csak egy apró, egy egészen apró kis gesztus: barátsággal megszólítani a másikat, odafordulni...

De mert mese nem lehet tanulság nélkül – no meg az igazság kedvéért –, álljon itt mindkettő. A kezdeményező – irgum-burgum, mégis így van – a *másik oldaliak* voltak, pedig az *immenső* szomszédok azok, akik azt vallják magukról, hogy *őket a szeretetről lehet felismerni*. Am tanulni – úgy látszik – mégsem csak tölü(n)k lehet...

■ GYARMATI GÁBOR

Német és magyar középiskolások közös munkája

Neuendettelsau–Győr „projektalálkozó”

► **Iskolánk, a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ 2003 óta tart kapcsolatot a neuendettelsaui (Bajorország) Laurentius-Realschulével. Több sikeres Comenius projektet benyújtottunk le közösen. 2010 óta az Egész életen át tartó tanulás program keretében az Integráció – kihívás Európa számára című projektünkön dolgoztunk, amely két éves közös munka után most zárult le.**

Programunk témája a társadalom peremére került csoportok (idősök, betegek, fogyatékkal élők, hajléktalanok, külföldiek stb.) integrációja volt. Meg akartuk ismertetni tanítványainkat ezekben az embereknél a mindennapjaival, gondolataival, örömeivel.

A projektet előkészítő megbeszéléseken megegyeztünk a programok szakmai tartalmában: különböző szociális intézmények meglátogatása mindkét országban, bábjáték bemutatása az adott témával kapcsolatban, közös áhítat, naptárkészítés.

Nem csak közös feladataink voltak. A tavalyi tanévben felvettük a kapcsolatot gyülekezetünk szeretetházával, diákjaink megismerkedtek idős emberekkel, akik szívesen meséltek a fiataloknak. A kezdeti féltelmek hamar lelkesedéssé alakultak, és tanítványaim örömmel számoltak

be arról, hogy milyen kedvesen fogadták őket az idős nénik, bácsik, mennyi érdekes dolgot lehetett tőlük hallani, nem is gondolták volna, mennyire másként éltek pár évtizeddel ezelőtt...

A két év alatt a német diákok csoportja kétszer látogatott el hozzánk, és mi is kétszer utaztunk Bajorországba.

Bajorországi tartózkodásunk során jártunk az Üdvhadseregnél, és bepillantottunk a hajléktalanok körében végzett munkájukba. Kis csoportokban meglátogattuk az idősek otthonát, az enyhén értelmi fogyatékos idősök klubját, a hátrányos helyzetű gyerekek napközi otthonát, a fogyatékkal élők műhelyét. (Utóbbiban a gondozottak megfelelő segítséggel értelmes, hasznos munkát tudnak végezni.)

Büszkének lehettünk diákjainkra, akik – a kezdeti idegenkedést legyőzve – szívesen vettek részt a különböző csoportok programjaiban. Nagy öröm volt mindkét részről, hogy együtt zenélhettünk. Ezekben az otthonokban egy nagyon érdekes hangszereket játszanak. Hasonlít a citerához, de a húrok alá helyeznek egy lapot, amelyen meg van jelölve, hogy mikor melyik húr kell megpendíteni, így az is tud játszani rajta, aki nem képes megtanulni kottát olvasni. Látni kellett volna az idős emberek arcát, amikor a gyerekekkel együtt játszottak el az

Áldjad, én lelkem című éneket, amelyet ráadásul magyarul is elénekeltek nekik.

A német csoport második győri útjára idén júniusban került sor. A projekt témájának megfelelően látogatást szerveztünk a Bárczi Gusztáv Gyógy-pedagógiai Intézménybe, ahol infor-

Az itt élők mindennapi problémái, gyakori kirekesztettségük mély hatást gyakorolt a gyerekekre.

A projektalálkozó végén közös áhítat keretében mutattuk be a vak Bartimeus történetére épülő bábjátékunkat, amely szintén a megváltozott életkörülményű és -lehetőségű

kodnak ezek a megszólalások, hogy a diákok elgondolkodtak a látottakon-hallottakon. Hiszem, hogy a megtapasztalt élmények alapvető szemléletváltozást hoznak tanulóink gondolkodásában, cselekedeteiben, és még érzékenyebbek lesznek a különböző korú és állapotú emberek gondjairól.

„Borzalmas, hogy embereknek nincs hol lakniuk, és nincs mit enniük, fontosnak tartom az ételosztást.”

„Nem gondoltam volna, hogy az értelmi fogyatékkal élők számára is milyen fontos a hasznosság tudata. Ebben a műhelyben éppen ezért tesznek nagyon sokat.”

„Mindenkinek legalább egyszer látnia kellene egy ilyen intézményt, hogy megismerje ezeket a problémákat és azt is, hogy hogyan lehet segíteni. Az ilyen dolgoktól nem szabad elzárkózni, vagy nem szabad szégyellni őket.”

„Azt gondolom, sokkal jobban meg kellene becsülni azoknak a munkáját, akik sérült emberekkel foglalkoznak. Nagyon nehéz munkát végeznek, nem képes rá akárcsi.”

„Jó volt látni, hogy a gyermekotthonban a családot próbálják körülményekben és törődésben, szeretetben pótolni a családból kikerült sérült gyermekeknek.”

„Sokkal többet kellene foglalkozni ezekkel a témákkal a médiában is, de az iskolai oktatásban is.”

■ PÉCSI NIKOLETT

mációgazdag előadást hallhattunk a szellemileg sérült gyermekek oktatásával és ellátásával kapcsolatban, és a mindennapjaikba is bepillantottunk. Lehetőséget kaptunk arra is, hogy a Mindszentpusztán 2007 óta működő autista-lakóotthonba is ellátogassunk.

emberek problémáit taglalta. Végül néhány mondatban összefoglaltuk, hogy a két év folyamán ki-ki milyen tapasztalatokat gyűjtött, és ezekből milyen következtetéseket vont le.

Záróakkordként álljon itt néhány megjegyzés a fiataloktól. Arról tanús-

Istentiszteleti rend • 2012. augusztus 5.

Szentháromság ünnepe után 9. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 16,1–9; Jer 1,4–10. Alapige: 2 Tim 2,19–21. Énekek: 395., 439.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Johannes Elrbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Bence Imre; **Fébbé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójánovics András; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.); **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Darvas Anikó; de. 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. (úrv.) dr. Magyarkúti Gyuláné Tóth Katalin; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű imádság) Scott Ryll; de. 11. (úrv.); **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) dr. Csepregi András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. Kovács Viktor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Kovács Viktor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. fél 11. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) dr. Orosz Gábor Viktor; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. dr. Orosz Gábor Viktor; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Szirmai Zoltán; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Rákosszentmihály, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Rákosszabá, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákossziget, XVII., Gőzön Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Deák László; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Deák László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Éva; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. Labossa Péter.

Istentiszteletek a Balatonnál

Badacsonytomaj, Római út 3. de. 9.; Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25. du. 4.; Balatonboglár, Hétház u. 17. de. 11.; Balatonfenyves, református imaház, Bem u. 9. du. fél 4.; Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15. de. 9.; Balatonfűzfő, református templom, József A. u. du. fél 3.; Balatonkenese, református templom, Táncsics M. u. 13. du. 6.; Felsőöreg, Fő u. de. 11.; Fonyód, József A. u. 21. de. fél 10.; Hévíz, Helikon u. 6. du. fél 5.; Kapolcs, Kossuth u. 26. du. fél 4.; Keszthely, Deák F. u. 18. de. fél 11.; Kőröshegy, református templom, Petőfi u. 89. du. fél 3.; Kötcsse, Templom u. 7. de. 10.; Kővágóórs, Arany J. tér 2. de. fél 12.; Mencshely, Kossuth L. u. de. 11.; Nemesleányfalu, Nemesleányfalui u. 2.; Révfülp, Villa Filip tér 2. de. 10.; Siófok, Oulu park de. 10.; Sümege, Széchenyi tér 1. du. fél 3.; Szentantalfa, Fő u. de. háromnegyed 10.; Taliándörögd, Petőfi u. 1. du. 2.; Veszprém, Kossuth u. 4. de. 10.; Zamárdi, Aradi u. du. 4.; Zánka, Rákóczi u. de. fél 9.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Tanítani a múltat a jövőben

Pedagógusok tanácskoztak a zsidó kultúra közvetítéséről

► **A Centropa Közép-európai Kutatási és Dokumentációs Központ szervezésében hatvanhat, Európából, az Egyesült Államokból és Izraelből érkezett tanár találkozott július 9. és 19. között Németországban, hogy tapasztalatot cseréljenek tanítási gyakorlatokról, azokról a projektekről, amelyeket a zsidóság témakörében dolgoztak ki vagy fognak kidolgozni a diákokkal. A Teaching the past in the future (Tanítani a múltat a jövőben) címet viselő nyári akadémián az előadás-sorozat mellett jutott idő történelmi emlékhelyek megtekintésére is, hiszen a résztvevők Mannheimből indulva Wormson, Heidelberg és Frankfurtban át utaztak Berlinbe.**

Más fontos kezdeményezésekkel ellentétben a Centropa nem a zsidóság által megélt tragédiákat helyezi a középpontba, hanem azt kutatja, hogyan éltek a zsidók itt, a soknemzetiségű Közép-Európában, milyen volt a kultúrájuk – és teszi mindezt az oral history (szóbeli történelem) eszközeivel. Az Amerikai Egyesült Államokban és Ausztriában bejegyzett nonprofit szervezet célja a közép- és kelet-európai zsidó élet dokumentálása, valamint az, hogy az összegyűjtött dokumentumokat – virtuális úton – világ-

szerte megismertesse zsidókkal és nem zsidókkal egyaránt.

2000 óta hatvan történész, szerkesztő és fordító dolgozik azon a tizenöt országban készült 1350 interjú, amely az on-line archívum alapját képezi. Ennek a hatalmas anyagnak a használatát próbálták a programba meghívott tanárok kidolgozni. Társprojekteket, óraterveket állítottak össze, hogy a kultúrák közötti kapcsolatteremtés, egymás elfogadása ne csak üres szólam, hanem megélt tapasztalat legyen a diákság számára.

A résztvevők között volt Csehi Bernadett, a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola magyar–német–médiá szakos tanára is, akinek tervei között szerepel, hogy a következő tanévben meghívja iskolájába a Centropa Történetek egy családi albumból – Magyar zsidók 20. századi emlékei című vándorkiállítását. Ez a tárlat nyolc téma köré rendezve, archív képek és személyes interjúk felhasználásával mutatja be a múlt század zsidóságára jellemző életképeket.

A kiállítás sajátossága, hogy diákok készülnek fel az élettörténetekből, és ők vezetik végig társaikat a tárlaton. A tanárnő reményei szerint sikerül – a kiállítás eszmeiségének megfelelően – olyan összefogást teremteni a soproni iskolák között, amelynek eredményeként több intézmény tanulóival együtt dolgozhatnak, és így mindenki a saját iskolájából jött osztályoknak mutathatja meg az anyagot.

■ Cs. B.

Rukkolj elő megunt könyveiddel!

A legtöbben úgy vagyunk némely könyvünkkel, hogy mi magunk már nem látjuk semmi hasznát, és sajnáljuk, hogy foglalja az értékes helyet a könyvespolcunkon, kidobni mégsem szeretnénk. Ilyenkor jöhet kapóra, ha az illető kötetet egy másikra tudjuk cserélni – erre a célra a magyar internetező már elérhetnek egy remek eszközt.

A *Rukkola* (<http://rukkola.hu>) – az első magyar on-line közösségi könyvcserélde – még csak július 10-én indult, de máris hatalmas visszhangot keltett az interneten. Maguk az oldal indítói is meglepődve tapasztalták, hogy az ötletükre – a használt könyvek csereberéjére –

A fentiek fényében érthető módon az oldal pár nap alatt akkora forgalmat generált, hogy csak szerverbővítéssel lehetett kezelni a megnövekedett igényeket. Mostanra négyezer felhasználó regisztrált, ők több mint harmincezer könyvet tettek elérhetővé egymás számára. A könyvek átadása jelenleg személyesen vagy postán küldve lehetséges, ily módon eddig összesen mintegy ötezer könyv cserélt gazdát a *Rukkola* segítségével.

A felhasználók visszajelzései alapján a *Rukkola* közössége is viharos gyorsasággal épül; a személyesen átadott könyveknek köszönhetően már új barátságok vannak kialakulva, nem beszélve a facebookos aktivitás-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

kódási elvét csak ők értik. A napokban még tovább bővülhet a jelenleg négyezres közösség, hiszen a fejlesztők lehetővé teszik az oldalra való direkt regisztrációt is a Facebook-csatlakozás mellett.

A *Rukkola* gyors fejlődése persze nehezen lett volna elképzelhető, ha nem áll mögé a *Moly* könyves közösségi oldal (<http://moly.hu>), amely a rendszer adatbázisát szolgáltatja. Így a tagoknak nem maguknak kell felvinniük az egyes kötetek adatait, hanem a „nagy testvér” kiépített infrastruktúráját használhatják, vagyis elég csak rákeresni a csereként felajánlott könyvre, és az úgy jelenik meg a rendszerben, mintha mindig is egy százezer kötetes adatbázis lett volna mögötte.

Az internetes világban nem szokatlan az erőforrások ilyen megosztása, hiszen ebből a kapcsolatból mindkét fél profitál. A *Rukkola* az első naptól kezdve teljes adatbázissal működhet, míg a *Moly* látogatókat nyer azért, hogy a felajánlott könyvek adatlapjairól az érdeklődő olvasók a könyves közösségi oldal értékeléseire ugorhatnak egy kattintással.

Persze a sikerhez általában még ez sem elég, de a *Rukkola* csapata példértékű közösségi kommunikációjával is kiérdemelte a sikert. Facebook-oldalukon szinte folyamatosan tesznek közzé olyan híreket, érdekességeket, játékos felhívásokat, amelyek mozgásban tartják a közösséget.

Valójában a *Rukkola* remek esettanulmány, amely az indítók blogjának és a Facebooknak köszönhetően tökéletesen lett dokumentálva. Az oldal indulása előtti időktől kezdve érdemes megnézni, hogy milyen eszközöket és hogyan használtak. És utána egy hasonlóan jó ötlettel megismételni a sikerüket... ■ N. B.

Isten nyila?

Nyáréjszakán gyanútlanul andalog a szegény áldozat, például a Pieninek hegyeiben. Jönnek a sötét fellegek. Elered az eső. Aztán rákezdenek odafenn. A régiek még úgy magyarázták – gyermekeiket vagy tán magukat nyugtatva –: „kugliznak az angyalok”. Viharban, oltalmat nemelve azonban bajosan érkezik a mese...

A nyári esők kevéssé üdítő kísérői a villámok. Határon innen és túl is lecsapnak kíméletlenül. Lengyelország déli hegyvidékén egy egész kiránduló családot végeztek ki július 25-én. Egy házaspárt és egy leendő házaspárt.

Nálunk idén talán még nem voltak ily „hatékonyak”. Agyagosszergény focistáit kemény fából faragták, legtöbben már a szerencsétlenség másnapján, július 30-án elhagyhatták a kórházat.

Csupa életrevaló ember az áldozat: kirándulók, sportolók. Barátságos mérkőzéseket játszó, életet üdvözlők, szórakozók. Úgy látszik, ez nem védjegy. Az égi rögtönítélő bírakat ez nem érdekli.

Akkor tehát vakvéletlen, ki lesz áldozat? Vagy „a sors keze”? Valaki-

nek villám a végzete? Isten útjai új-fent kifizérhetetlenek?

Hallani ezeknél méltatlanabb halláshíreket is, melyek később – kinnunkban – inkább a fekete humornak adnak táptalajt. Torkán akadt, fejére esett, elesett... Ezek a történetek attól hátborzongatóak, hogy velünk ugyanígy megeshettek volna.

Hát adunk-e nap mint nap ép bőrünkért? Mit üzennek nekünk a gyilkos villámok? Mit üzent nekünk a vörösiszap, és mit a cunami? Üzent-e egyáltalán valamit? Vagy ki-nőttük már Nőé bárkáját? Ostobaság szükségserűséget keresni az érthetlennel és értelmetlenül látszó dolgokban?

Ki tudja? Mindenesetre tény, hogy az Evangélikus Élet szerkesztősége a múlt héten megúszta. Két ízben csapott be ugyanis a „ménkü” az Üllői úti központ belső udvarára, épp a Szélrózsaszám lapzártájának utolsó óráiban...

A mi számítógépeinkben nem esett kár. Két szinttel feljebb lakó lelkész testvérünk azonban szomorúan közölte: ne várjunk tőle jegyzetet. Az ő gépe odalett...

■ – KINYIK –

Mérsékeltabb volt a fertőzésveszély

Fertőzésveszély sajnos mindig mindenütt fennáll. E sorok írója lapunk múlt heti, „szélrózsás” számában csak részben helytálló információ alapján hívta fel a figyelmet a 9. országos evangélikus ifjúsági találkozó potenciális veszélyforrásaira.

Volt ilyen ötlet, de mint kiderült, a szervezők azt végül mégis elvetették, hogy az élő könyvtárból ki le-

hessen „kölcsonözni” homoszexualitásukat nyíltan vállaló személyeket. Hála Istennek a bölcs döntésért!

(Miután a szervezők felé bocsánatkéréssel kizárólag mi tartozunk, így talán méltányolható, hogy a dezinformátor személyének felfedésétől eltekintünk.)

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS

Meghívó kantátazenés istentiszteletre

Az acsai evangélikus templomban augusztus 12-én, a fél 11-kor kezdődő istentiszteleten a főtí Evangélikus Kántorképző Intézet augusztusi tanfolyamának kórusa előadja J. S. Bach BWV 70. *Wachet, betet, betet, wachet!* című kantátáját. A kantátazenés istentiszteletre mindenkit szeretettel várunk.

EVANGÉLIKUSÉLET.HU

sokkal többen vevők, mint azt valaha is hitték volna. A közösségi oldalakon, blogokon és a sajtóban gyorsan elterjedt a könyvcserélős oldal híre, és pár hét elteltével a *rukkolás* és a *happolás* szó új kontextusban épült be az internetes köznyelvbe: aki rukkol, az előáll a saját megunt könyveivel, hogy utána másoktól happoljon, azaz elkérje az ő cserére szánt példányaikat. És ami igazán lendületet ad az egész kezdeményezésnek: mindezt ingyen.

ról: örömmel ismerik fel a saját könyveiket a „Pózzolj rukkolás könyvvel” játék képein.

A közösség tagjai örülnek rég vágyott, ingyen szerzett könyveiknek, de még boldogabbá teszi őket, hogy a számukra már feleslegessé vált kötetekkel megörvendeztetnek – ismeretlenül is – másokat. A legtöbbször kis ajándékot is rejt a könyvekbe; olyan az egész, mintha a tagok valamilyen titkos klubhoz tartoznának, amelynek különleges nyelvét és mű-

Bágyadt, júliusi délután terpeszkedik a tóparti strandon. A nap alkonyi búcsúja előtt még aranyos derűt szór a pázsiton heverő emberekre. Figyeljük őrszi-vigyázza a kifeszített, türkiz tőfelszint és a túlpart zsongó zöld hegyoldalait.

Gézaváry mindig ide menekül, amikor nyugalomra vágyik, amikor már huzamosabban és csillápihatatlanul éhezik az Istenől áldott természet idegcsillapító ölelésére. Dolgozószobájában könnyedén magára hagyja ilyenkor a könyökével koptatott íróasztalt s az asztalon terpeszkedő számítógépet. Utóbbi egyszerűen csak robotnak nevezi, hiszen a robotmunkát testesíti meg. Azt a kíméletlen készenlélet könyörtelenül követelő billentyűkalapálást, amelyet írásnak neveznek. E működés eredménye persze többnyire felemelő, mert a lelke kútjának mélyéből felhozott versek, novellák, regények a jószág boldogságát közvetítik az olvasóknak.

Kell-e ennél nemesebb szándék? Olyan küldetés ez, mint ételt adni az éhező gyermekeknek, bekötözni a sérültek sebeit, vigaszt nyújtani az elkeseredetteknek. Ebben a fékevesztett mai világban különösen nagy szükség van a lelki támaszra. Érdekes, hogy a strand moraja nem zavarja Gézaváryt. Éppen ellen-

kezőleg. A kissé távolabb tollaslabdázó kislányok beszélgetése csak annyira éri el fülét, akár a hajnali madárcsicseregés: rigók, fenyőpintyek, cinegék gyengéden riadóztató kórusa. Minden hajnalban így adják tudtul az ébredező emberek számára, hogy új nap indul, újabb lehetőségek jegyében.

Kisvártatva mégiscsak arra lesz figyelmes, hogy a közeli nyugágyak felől beszélgetés foszlányai erősödnek. Odapillant. Két fürdőruhában pihenő nagymama társalog egymással a homlokukra tolt szalmakalapok alól.

– Képzeld csak! Az a megátalkodott bátyám minden ingóságát eltüntetett szegény anyánk házából, mire mi odaértünk – jelenti ki egyikük. – Tényleg? Hogyhogy? – ámul el a másik.

– Bosszúból. Azért, mert azt gondolta, befolyásoltam az anyut abban, hogy a végrendeletben a fiamat is megjelölje örökösként.

– Ugye nem volt igaza a bátyádnak? – Persze hogy nem. Ám hogy a vevővel összejátzott a hátam mögött, és legalább egymillióval átvert, az tuti. Most mit szólsz ehhez, Pirikém?

ZSIRAI LÁSZLÓ

Üzenet

– Aljasok, Gizus, aljasok! Az én öcsém is, amint megorrolta, hogy nem akarom a nyaralómat potom és bizonytalan életjáradékért áttestálni a családjára, egyből követelőzni kezdett.

– Jaj, Istenem, Pirikém! Mit követelt tőled?

– Azt a bronzszobrot, amit még Rómából hoztak a szüleim a nászújról.

– Csak nem az anygalkát az ágy-neműtartó tetejéről?

– De igen, azt. Pedig anyám kifejezetten rám hagyta. Aladár megörökölte a szüleim lakásának nagyobb hányadát. Rengeteg könyvet is adtam neki, de most a szobrot követeli.

– Mire fel, drágám?! Hiszen semmi köze a nyaralóhoz a szobornak. – Mert nem ígértem neki potom pénzért a nyaralót.

– Na, most mondd!

– Számítók. Az ember saját testvérei.

– Aljasok, fogalmuk sincs a szeretet parancsáról.

– Nincsen, Gizus, ezekben se tapintat, se szeretet.

Gézaváry figyelme más irányba

fordul az árnyékban pletykáló hölgyektől. Suttogó hangjukat egyébként is elnyomja a strand hangszóróiból áradó zene. Ez sem zavarja Gézaváryt, mert az énekes lírai számot ad elő. „Nem tudom, hívsz-e holnap, / nem tudom, jössz-e holnap, / de szeretném, ha szeretnél ma még. / Nem tudom, látsz-e holnap. / Nem tudom, lesz-e holnap. / Szeretném, ha szeretnél ma még” – hallja a kellemes hangú énekest.

– Mi ez a szám, fiúk? – tudakolja a szomszédságába telepedett fiatalemberektől. Azok fülig érő szájjal felelik:

– A Tunyogi Rock Band egyik sikerszáma. Üzenetként küldtük a Marinak meg a Zsuzsinak. Hallhatják a zuhanyzóban is.

– Köszönöm, fiúk! – mondja Gézaváry, és hallgatja tovább a szokatlanul nemes gondolatú szövegnek alárendelt muzsikát.

„Ha nézhetném, ahogy elalszol. / Ha itt lennél, mikor ébrednél. / Ha mégis máshogy lenne, / és én már nem leszek benne, legyen szép. / Legegyen úgy is szép. / Akárhog és akármerre, / vezessen a jó szerencse, / és

segítsen, segítsen az ég” – terjed a dal friss levegője az alkonyat felé hajló júliusi délutánban.

A rockerek sokszor vallanak Istenről, és szívből sokat tudnak a szeretetről. A hazaszeretetről is. Hűvét előtt szentképet lelt a hentesboltból hazavitt csomagban. Jézus Krisztus áldást osztó kezére figyelt fel a domború aranyozással díszített képen, amelynek hátoldalán kézzel formált felirat állt: „Ne féljetek!”

Hamisítatlan magyar jellem a hentes, a rockerek többsége az, szívében a szeretet izma pumpálja a vért. A pünkösdi előtti pénteken nem találta az üzletben. Helyettesítő tudta meg: befizetett a székelyzarándokvonatra, és elutazott a csíksomlyói búcsúba.

Gézaváry legszívesebben a hentes jelleméről mesélne a zsörtölődő hölgyeknek, de azok már a strand kijáratánál járnak színes kontóseikben, az oldalukon fityegő, csinoska gyékénytáskáikkal.

Mire megszólalnak a nyaralótelepi kápolna esti misére hívó harangjai, az író is pakolni kezd, aztán lassan elindul a társalkodó hölgyek után a kijárat irányába. Arra, amerre narancsvörös korongjával búcsúzik a nap a tiszta égbolton, mintha holnap hajnali visszatértét ígérné a nyári alkonyatban.

HÍREK, HIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉSEK

Kiadó Budapest XII. kerületében, a MOM Park közelében 1,5 szobás, étkezőkönyhás, összkomfortos, bútorozott, 65 m²-es lakás. Telefon: 20/941-0774.

Kedves Gyülekezetek! Balatonboglár, Siófok – még a nyáron. Bármi-
kor: Szeged, Kaposvár, Zalaeger-
szor, Budapest. *Takáts Eszter Nem a jutalomért* turné. Szeretném el-
vinni a koncertet Önökhöz.

Jelentkezés: Szabó Attila, e-mail: szahabb@gmail.com.

Kollégiumi felhívás

A Magyarországi Evangélikus Egyház Budapesti Kollégiuma (VII. kerület, Rózsák tere 1.) felvételt hirdet a 2012/2013-as tanévre középiskolai képzésben egyaránt. Előnyünk a folyamatos nyitva tartás, a jó megközelíthetőség és a helyben főzött, változatos étrend. Ugyanitt szorgalmi időszakon kívül szálláslehetőség – szolid helyen, szolid áron – minden korosztály számára, határon innenről és határon túlról érkezőknek egyaránt!

Érdeklődni és jelentkezni a vermesne.nikoletta@lutheran.hu e-mail címen, az 1/351-0522-es és a 20/824-9060-as telefonszámokon lehet. Szeretettel hívjuk és várjuk az érdeklődőket!

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

GYÁSZHÍR

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy *di Gleria Győző*, szerető apa, testvér, rokon, barát július 21-én este 8 órakor, 79 évesen visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Drága halottunk hamvait augusztus 8-án 15 órakor helyezzük örök nyugalomra az iváncsai református temetőben evangélikus szertartás szerint.

A gyászoló család

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 5.)

Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el. Mk 13,31 (Jer 1,12; Mt 25,14–30; Fil 3,7–11/12–14/; Zsolt 141) Az elmúlásról mindenkinél van személyes tapasztalata. Fájdalmasan érint minket, hogy minden elmúlik egyszer, a test megöregszik, majd meghal, a teremtett világ jelenségei, tárgyai, történései, élőlényei idővel megszűnnek, átalakulnak, elmúlnak. Egyes-egyedül Isten teremtő szava, az Ige, a logosz marad meg mindörökké. Kezdetben volt, és soha nem múlik el. Ez a szó teremtette meg a létezőket, földi megtestesülése pedig Jézus Krisztus. Ahogyan a világot most tapasztaljuk, meg fog szünni – de Isten szava új életet, új világot, új eget és új földet teremt. Minket pedig hitünk által feltámaszt, és örök életet ad. Ez igazi, erőteljes vigaszunk most is – az elmúlás tapasztalatával szemben.

Hétfő (augusztus 6.)

A tanítványok elindultak, és hirdették az embereknek, hogy térjenek meg. Mk 6,12 (Ez 33,12; 1Kor 3,16–28; Mk 6,30–44) Mindannyian szabadításra szorultunk, akár tudunk róla, akár nem. Miért? Mert bukkott világban élünk, a bűnbe esett állapot határoz meg mindent. Hová fordulunk ebben az állapotunkban? Arccal a bűn világa felé vagy 180 fokos fordulattal Isten világa felé? Utóbbi – a metanoia –, a megfordulás, a megtérés az első lépés a szabadulás felé vezető úton, amelyen nem a magunk erejéből járunk, hanem Szabadítónk, Urunk vezet minket végig. A megtérésre való felszólítás mind a mai napig hirdettetik. Még van idő – amíg van idő...

Kedd (augusztus 7.)

Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, és az erős lelket újítsd meg bennem! Zsolt 51,12 (1Kor 6,20; Ez 3,16–21; Mk 6,45–56) Miért is van szükségünk e kettőre? A földi élet megpróbáltatásaihoz, folyamatos küzdelmeihez, szenvedésének elviseléséhez lelkierőre van szükségünk. Hogy a küzdelmekben ne tévedjünk el, hogy ne ragadjanak el gonosz indulatok, azt csak a szívünk tisztasága és rendszeres megtisztítása teheti lehetővé. Egyiket sem tudjuk megteremteni a magunk erejéből, teljes mértékben rá vagyunk szorulva a Szentlélek erejére. Teljes bizalommal forduljunk hozzá, mint a zsoltáros, aki tudta, hogy kérése mindennap meghallgatásra talál.

Szerda (augusztus 8.)

Őrizd meg a rád bízott kincset. Fordulj el a hazug módon ismeretnek nevezett, szentségtelen, üres beszédektől és ellenvetésektől. 1Tim 6,20 (Ézs 44,25; Mt 19,4–7/8–12/13–15/; Mk 7,1–15/16/) Az evangélium, Isten kinyilatkoztatott igazsága a legnagyobb kincünk. A világ azonban telis-tele van megtévesztő tévtanításokkal, hazugsággal, üres beszéddel, csakúgy, mint Pál apostol korában. Veszélyük abban rejlik, hogy igazságmagvakat, féligazságokat tartalmaznak, és keveredik bennük az igazság a hazugsággal. Eltérítenek az Isten felé vezető ösvénytől. Mindennap imádkozunk útmutatásért, hogy a helyes irányba nézve ne tévedjünk el! Őrizd meg szívünkben tisztán Jézus Krisztus tanítását.

Csütörtök (augusztus 9.)

Vigadozni fogok az Úr előtt, örvendezek szabadító Istenem előtt. Hab 3,18 (Mk 2,19a; Ef 5,15–20; Mk 7,17–23) Már az izraeli prófétai hagyomány is tudott az eszkatologikus örömről, amely Isten népére vár a szabadítást követően. Ennek képe (lásd az újszövetségi ígét) Jézusnál egy örömteli menyegző, ahol mindenki boldogan ünnepel, és Istent dicsőíti. Mi is ez? A megváltás, a feltámadás és az örök élet soha meg nem szűnő öröme. S hogy miként lehet nekünk ebben részünk? *Hitünk* van abban, hogy Krisztus megváltó műve által megigazulunk. *Reménységünk* szerint elnyerjük az örök életet. És végül: *szeretettel* éljük földi életünket, ahogyan Jézus tanította.

Péntek (augusztus 10.)

Krisztus mondja: „Az az én parancsolatom, hogy úgy szeressétek egymást, ahogyan én szeretlek titeket.” Jn 15,12 (Zsolt 119,26; Jn 19,9–16a; Mk 7,24–30) Amilyen egyszerűnek hangzik, olyan nehéz ennek a megvalósítása! *Úgy szeretni*, ahogy Krisztus szeret – nem támasztva feltételeket, nem személyválogatón, nem hangulatból, hanem mélyen, tisztán, soha el nem múló szeretettel... Jézus még a keresztben is imádkozott az őt gúnyolókat, ellenségeit is szerette, és testvéreinek nevezte a társadalom megvetett, kirekesztett rétegeihez tartozókat, akik hittel fordultak hozzá gyógyulásért, szabadításért. Erre a szeretetre mi bizony csak törekedni tudunk – emberfeletlinek tünik, de ehhez is kérhetjük tőle az erőt. Egész életünk legnagyobb, legszebb feladata ennek az isteni szeretetnek a megélése.

Szombat (augusztus 11.)

Jól láthatja utaimat Isten, és számon tarthatja minden lépésemet. Jób 31,4 (2Kor 5,10; Lk 12,42–48; Mk 7,31–37) Isten jól látja és számon tartja mindenki cselekedeteit, gondolatait, szíve szándékait. Jóbra hihetetlen nagy szenvedést, próbát bocsátott, hogy meglássa, kitart-e hűségesen szolgálja. Jób nyíltan, tiszta lelkiismerettel állt az Úr elé, mert megtartotta parancsolatait. Ez a hit – az Istenbe vetett bizalom és hűség – adta neki a szenvedés közepette is a belső nyugalom. Arra kell törekednünk, hogy mi is elmondhassuk Jóbbal: nincs titkolnivalónk Isten előtt, szavainkkal, cselekedeteinkkel mindig Istenhez hűen igyekeztünk élni, magunkat mindig az ő kegyelmében tudva.

■ KÖHÁTI DOROTTYA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 5-étől augusztus 12-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.05 / MR6 – A régió rádiója <i>Kapocs</i> (vasárnapi ökumenikus műsor)</p> <p>13.30 / Duna Tv <i>Szerelmes földrajz</i> Őrségi időszámítás Rudolf Péterrel és Nagy-Kálózy Eszterrel</p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Jubilato Deo</i> Benne: Fasch: Laetatus sum – 121. zsolttár Bach: Sei gegrüßet Jesu gütig – korálpartita BWV 768.</p> <p>15.45 / Duna World <i>Szóról szóra magyarul</i></p> <p>22.00 / Duna Tv <i>Vakációs könyv</i> (török játékfilm, 2008) (88')</p> <p>1.35 / m1 <i>Nagyon zene (koncertfilm)</i> Magashegyi Underground</p>	<p>9.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Campra: Miserere</p> <p>12.40 / Tv2 <i>Egy hét Pesten és Budán</i> (magyar film, 2003) (86')</p> <p>14.15 / Duna Tv <i>Hajdú Open – Nemzetközi Táncverseny</i> Hajdúböszörmény, 2011</p> <p>18.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője:</i> Joseph Haydn Életmű – misekeretben</p> <p>20.55 / Duna World <i>A rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történetműsora</p> <p>21.15 / Bartók rádió <i>Banda Ádám (hegedű), Csalog Benedek (fuvola) és Christine Schornsheim (csembaló) Bach-műveket játszik</i></p>	<p>9.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Puccini: Messa di Gloria</p> <p>14.15 / RTL Klub <i>Az értelem diadala</i> (amerikai film, 2004) (86')</p> <p>18.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője:</i> Joseph Haydn Nagyszabású egyházi művek az Esterházy-szolgálat idején</p> <p>20.04 / M1 <i>Abszolút London</i> Kulturális olimpia</p> <p>22.00 / Duna World <i>Két világ közt – Portré Aknay Jánosról</i> (magyar portréfilm)</p> <p>23.00 / Filmmania <i>A kárhozat útja</i> (amerikai filmdráma, 2002) (112')</p>	<p>8.45 / M2 <i>Telepódium</i> A kör négyszögesítése</p> <p>9.30 / M1 <i>XXX. nyári olimpiai játékok</i> Benne: Kajak-kenu döntők</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház féléórása</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>Bravissimo!</i> Benne: Jean Legoupil játszik a budavári Mátyás-templom orgonáján</p> <p>19.40 / Pax Tv <i>A Deák téri evangélikus múzeum (ismeretterjesztő film)</i></p> <p>1.00 / Kossuth rádió <i>Shakespeare-éjszakák</i> János király</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>9.05 / Kossuth rádió <i>Aranyalap</i> Hanglemzsműlt</p> <p>9.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Widor: Toccata az V. orgonaszímfóniából</p> <p>10.10 / M2 <i>Magyar elsők</i> Az első magyar ejtőernyős</p> <p>11.00 / Duna Tv <i>Pannon expressz</i> Lenti</p> <p>16.00 / Pax Tv <i>Felekezeti zsolttárolvasás</i></p> <p>18.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője:</i> Joseph Haydn Mise szorgattatás idején</p> <p>23.35 / M1 <i>Tűzvesztély</i> (amerikai–dél-afrikai–francia–angol film, 2006) (97')</p>	<p>5.49 / M2 <i>Főtér</i></p> <p>8.00 / M1 <i>Balaton nyár</i> (magazinnműsor)</p> <p>13.45 / Bartók rádió <i>Hangverseny délidőben</i> Az Amadinda ütőegyüttes játszik</p> <p>14.00 / Pax Tv <i>Tégy egygyé, Urunk!</i></p> <p>15.35 / Duna Tv <i>Varázslatos tanúhegyek</i> (magyar ismeretterjesztő film)</p> <p>18.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője:</i> Joseph Haydn Hálaének Istenhez</p> <p>20.55 / Duna World <i>Barangolás öt kontinensen</i></p> <p>1.00 / Kossuth rádió <i>Shakespeare-éjszakák</i> V. Henrik</p>	<p>6.25 / M1 <i>Zegzugos történetek</i> Budapest – Csarnok tér</p> <p>8.10 / M2 <i>Mesék Mátyás királyról</i> (magyar rajzfilm)</p> <p>9.30 / M2 <i>Csillagszemű</i> (magyar tévéfilm, 1977) (55')</p> <p>10.00 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó)</p> <p>12.15 / Duna Tv <i>Ljukasóra</i> (irodalmi műsor)</p> <p>17.40 / Duna World <i>Mikrobi</i> (magyar rajzfilm)</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>Puccini: Triptichon</i> (három egyfelvonásos opera)</p> <p>23.35 / RTL Klub <i>Sorsvonat</i> (amerikai film, 2007) (93')</p>	<p>8.05 / Régió Rádió <i>Zsinatoló</i> (vasárnapi ökumenikus műsor)</p> <p>11.30 / Duna Tv <i>Beavatás</i> Czakó Gábor televíziós esszéje</p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Jubilato Deo</i> Évszázadok egyházi muzsikája</p> <p>16.50 / M1 <i>XXX. nyári olimpiai játékok</i> Férfívízilabda-döntő</p> <p>21.10 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Benne: Andrea Gabrieli: Missa Apostolorum</p> <p>22.00 / M2 <i>A XXX. nyári olimpiai játékok záróünnepélye</i></p> <p>23.35 / Duna Tv <i>Makám-koncert</i> (magyar koncertfilm, 2008)</p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikuset.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Úllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Tördelőszerkesztő:** Károly György Tamás (evetel@kgyt.hu). **Rovatvezetők:** Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (haf@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio occumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).
Szerkesztőbizottság: Adámi Mária, Boda Zsuzsa, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Úllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

